



NUMMER

26

# Groninger Bodem Beweging

JULI 2024 | UITGAVEVAN: GRONINGER BODEM BEWEGING

[WWW.GRONINGER-BODEM-BEWEGING.NL](http://WWW.GRONINGER-BODEM-BEWEGING.NL)



**1-24** ..... De kijk van jongeren

**5** ..... De jeugd van  
Enno Zuidema

**6** ..... Karakter  
in Stedum

**9** ..... Laat de zachte  
krachten winnen

**15** ..... Gedichten van  
Jackie de Bree

**17** ..... Jong Noord in  
de schijnwerper

# Vernieuwd lesprogramma over aardbevingen op [aardbevingenwijzer.nl](http://aardbevingenwijzer.nl)



Ontdek alles over aardbevingen met ons vernieuwde lesprogramma Aardbevingenwijzer! Dit speciale lesprogramma is ontwikkeld door de Veiligheidsregio Groningen i. s. m. De Hanze en biedt interactieve en educatieve lessen voor basisscholen. Ook is er informatie te vinden wat te doen tijdens een aardbeving en waar je terecht kunt met vragen.

## Wat kun je verwachten?

- Boeiende lessen en informatie over het ontstaan van gas, de aardbevingen, schade en versterken, en de energietransitie
- Interactieve activiteiten op een nieuwe website
- Gastles op een basisschool door experts

## Voor wie?

Geschikt voor basisschoolleerlingen van alle leeftijden, docenten en andere geïnteresseerden.

## Zelf lessen volgen:

Basisscholen kunnen gratis en naar eigen wens gebruikmaken van het vernieuwde lesprogramma. Voorheen waren de lessen achter een inlog te vinden, maar nu zijn ze openbaar toegankelijk voor iedereen.

Scholen kunnen de lessen downloaden van [www.aardbevingenwijzer.nl](http://www.aardbevingenwijzer.nl)

## Vraag een gastles aan:

Basisscholen kunnen ook een gratis gastles aanvragen om kennis te maken met Aardbevingenwijzer. Door middel van het lesprogramma kan op een laagdrempelige manier gepraat en geleerd worden over de aardbevingen en gaswinning in Groningen en over de gevolgen ervan.

Bezoek Aardbevingenwijzer om direct een gastles aan te vragen.



Scan deze QR-code om de video over de gastles te zien!

# EHB

Een initiatief van  
Veiligheidsregio Groningen

## Buurtbijeenkomsten Eerste Hulp Ben Jij - Wees Voorbereid en maak het verschil!

In een noodsituatie zoals een grote stroomuitval, overstroming, zware aardbeving of extreem weer kan het even duren voordat de hulpdiensten arriveren. In die cruciale momenten ben je aangewezen op jezelf, omstanders of buurtgenoten. Samen met een dorp- of wijkvereniging en de plaatselijke gemeente organiseert Veiligheidsregio Groningen buurtbijeenkomsten om inwoners te helpen zich voor te bereiden op een noodsituatie. Tijdens deze bijeenkomsten gaan we in gesprek over de risico's in jouw omgeving. Samen zorgen we voor een veiligere buurt waarin we klaarstaan voor elkaar.

## Wat is een EHB-buurtbijeenkomst?

Met de EHB-bijeenkomsten willen we het risicobewustzijn van onze inwoners vergroten en hen stimuleren om zichzelf en hun buurt voor te bereiden op noodsituaties.



Tijdens een buurtbijeenkomst gaan we met mensen in gesprek over risico's dichtbij huis of in de gemeente en provincie:

- Welke risico's ziet Veiligheidsregio Groningen?
- Welke risico's zien inwoners zelf?
- Wat kun je doen om risico's te voorkomen?
- Wat doe je als het je overkomt?
- Hoe word je geïnformeerd als er een noodsituatie is of dreigt?
- Welke tips geven wij?

## Vraag een EHB-buurtbijeenkomst aan

Meld je aan via [eerstehulpbenjij.nl](http://eerstehulpbenjij.nl) en maak het verschil wanneer het ertoe doet!

## Colofon

### Uitgave

Groninger Bodem Beweging  
Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum  
[contact@groninger-bodem-beweging.nl](mailto:contact@groninger-bodem-beweging.nl)  
[www.groninger-bodem-beweging.nl](http://www.groninger-bodem-beweging.nl)  
f groninger bodem beweging

**Oplage** 125.000 exemplaren

### Bestuur GBB

Albert Hebels, Coert Fossen en  
Ciska van Aken

### Redactie

Merel Jonkheid (coördinatie),  
Josie Borger, Ineke Noordhoff

### Met bijdragen van

Kiet Winter, Fenna Smits, Cody Rozema,  
Jackie de Bree, Welmoed van den Bergh,  
Chalysse Rendering, Hans Vijlbrief

### Fotografie omslag,

tribune Stedum en jongerenportretten  
Reyer Boxem

### Cartoon

Pluis

### Acquisitie/Productie

Printing Point 4 U  
Aries Platje 06 – 33781920  
[info@printingpoint4u.nl](mailto:info@printingpoint4u.nl)  
[www.printingpoint4u.nl](http://www.printingpoint4u.nl)  
Noorderstraat 95a, 9611 AC Sappemeer

### Druk

Mediahuis Noord

De Groninger Bodem Beweging is niet  
aansprakelijk voor de inhoud van de advertenties

## Inhoud

- 5 Interview met Enno Zuidema,  
regiobouwmeester
- 5 Sloop, column Josie Borger
- 6 Karakter in Stedum
- 6 Nieuwe Groningse School
- 9 Afscheidscolumn van Hans Vijlbrief
- 9 Inleefoefening door Fenna Smits
- 10 Gaswinning hoe zit dat nou precies?
- 14 In gesprek met Coert Fossen
- 15 Gedichten van Jackie de Bree
- 16 Herstel en versterk de Groninger  
jeugd, nu!
- 17 Jong Noord en Cody Rozema in de  
schijnwerper
- 19 Groningen blijft
- 19 De mentale strijd van Jong Groningen
- 21 Aan tafel bij Kiet Winter
- 21 Ruimte voor verlies en rouw
- 22 De strijd van Gerjanne Tillema

## Voorwoord

### “In geouwehoer kun je niet wonen”

Net is bekend geworden dat Groningen een staatssecretaris krijgt in de persoon van Eddie van Marum. Een Groninger als staatssecretaris Herstel Groningen. Het is een unicum: een provincie die een eigen staatssecretaris krijgt. Of we er blij mee moeten zijn is nog maar de vraag. Ja, er moet nog veel gebeuren in dit gebied. Schade, versterking, herstel van mensen en buurten, een toekomstperspectief. Wat aandacht krijgt, gaat bloeien, maar dan moet het aandacht zijn die zaken de kans geeft tot bloei te komen.

Alweer ruim een jaar geleden is ons door het kabinet veel beloofd. De schade zou milder, menselijker en makkelijker worden. De versterking zou voortvarend en met veel minder ‘gedoe’ voor de eigenaren/bewoners aangepakt worden. Agrariërs, mkb-ers, monumenteneigenaren zouden nu echt een oplossing krijgen voor hun problemen. De sociale cohesie, de leefbaarheid van het gebied, het economisch perspectief zouden een generatielang aandacht en geld krijgen. Den Haag zou op de regio ‘geplakt’ worden voor de komende 30 jaar. Een Nij Begun.

De inkt van de kabinetsreactie was koud droog of het kabinet viel. Niet dat er sindsdien niets gebeurd is. Nee, er is hard gewerkt, maar er staat ook nog veel niet op zijn plek. De schadeafhandeling is net

weer van de pauzeknop. De plannen voor verduurzaming beginnen vorm te krijgen. Er zijn twee kwartiermakers aan de slag om de toekomstagenda's te formuleren. De Groningenwet, de wet die Den Haag een generatielang aan dit gebied moet binden, is net in consultatie. Het zijn echter nog grotendeels plannen en “in geouwehoer kun je niet wonen” zei een bekende Amsterdamse wethouder anderhalve generatie geleden. De handen moeten nu uit de mouwen en wij moeten nu echt gaan merken dat de beloftes van vorig jaar meer zijn dan “geouwehoer”. Dat vraagt een hovenier, geen landschapsarchitect.

Coert Fossen  
Voorzitter Groninger Bodem  
Beweging



De volgende krant verschijnt in november 2024

## Van de redactie

# De jeugd heeft de toekomst

De jeugd heeft de toekomst – dat vindt zo ongeveer iedereen. Maar waarom luisteren we dan zo weinig naar wat jongeren willen? Deze GBB-krant is mede bedacht en

gemaakt door jongeren. Ze willen vooruit. Fotograaf Reyer Boxem laat dat letterlijk zien met zijn beeld van het jonge GBB-team. In dit nummer geven jonge redactieleden

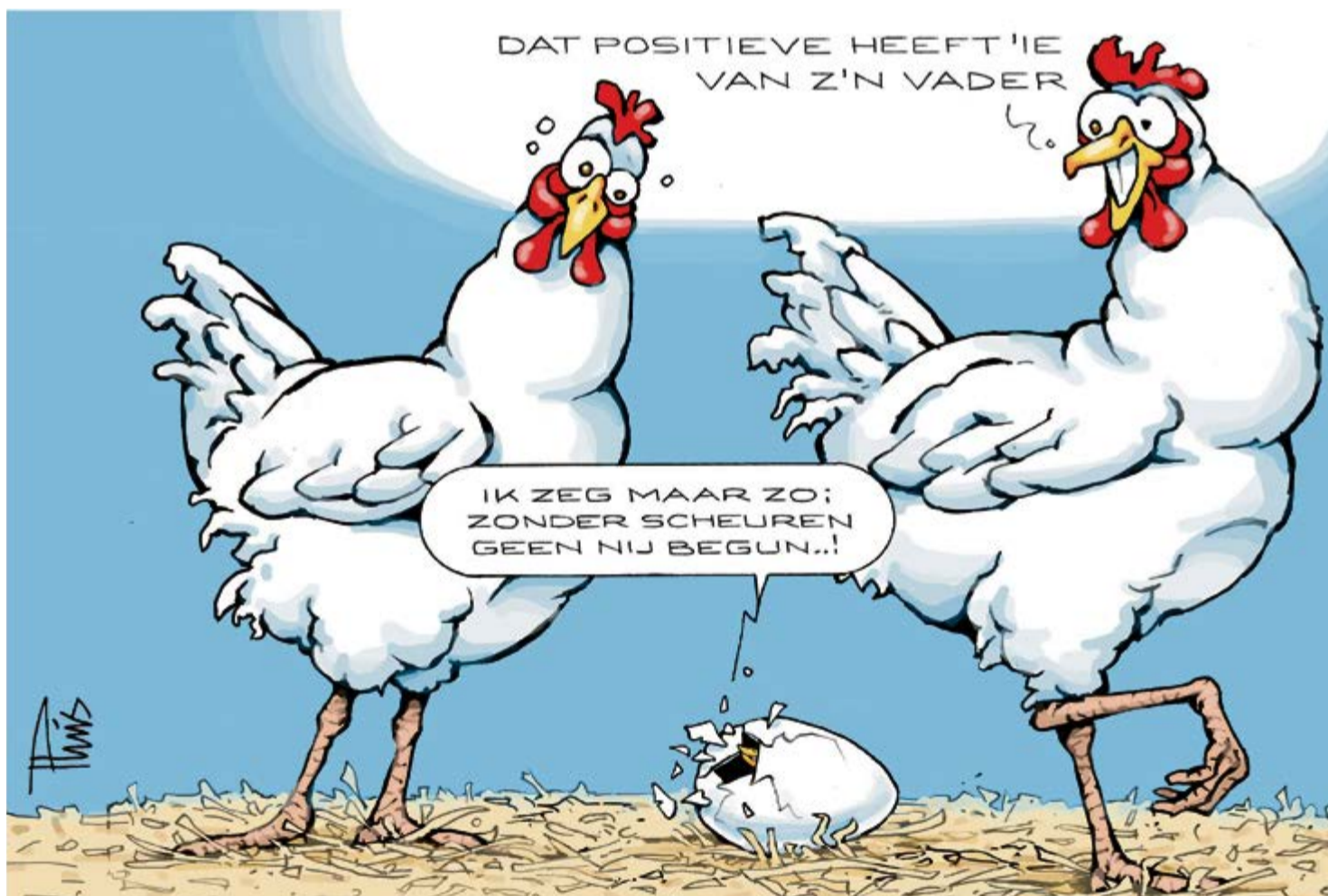
hun kijk op Groningen. De onveiligheid en schade tekenen hun leven, maar ondanks dat zijn het geen weglopers geworden. Ze kijken vooruit en verheugen zich over

kansen om Groningen beter, mooier en moderner op te bouwen. Tegelijkertijd tonen ze hun gehechtheid aan wat Groningen zo kenmerkt: het open landschap met de eigenzinnige bewoners en hun eigen rode bakstenen en bouwstijlen.

Natuurlijk gaan we geen bakstenen meer bakken uit de klei van de Fivel – die scheuren bij aardbevingen en zijn door hun gewicht niet bepaald het circulaire bouw materiaal waarmee je de toekomst opbouwt. Maar we kunnen de gebouwen wel zo versterken en vernieuwen dat je er de handtekening van de Groningers in herkent. Een nieuwe Groninger bouwstijl kan de volgende generaties met trots vervullen, betoogt Kiet Winter in dit nummer.

Fenna Smits laat zien hoe je eigentijds en mensgericht kunt bouwen aan Groningen. Haar recept is eenvoudig: leef je in. Haar oefening zou dagelijkse kost moeten worden voor alle Groningers en zeker voor bestuurders en coaches en begeleiders van de versterkingsoperatie.

Staatssecretaris Hans Vijlbrief kijkt in deze GBB-krant terug op zijn periode in Groningen. Net als Fenna ziet hij: de essentie zit in de mensen, niet in feiten of dingen. ‘Laat de zachte krachten winnen’, sluit Vijlbrief zijn afscheidscolumn af. Daarmee toont hij zich jong van geest.



# DeGoede

bestuursrecht • advocaten



**Mijnbouwschade of versterkingsprobleem? •**

Wij geven deskundige ondersteuning bij uw mijnbouwschadezaak of versterkingsprocedure, eventueel gefinancierd met de Subsidieregeling rechtsbijstand Twg. Neem contact op voor meer informatie.

[degoedebestuursrecht.nl](http://degoedebestuursrecht.nl) • [mijnbouwschadeadvocaat.nl](http://mijnbouwschadeadvocaat.nl)

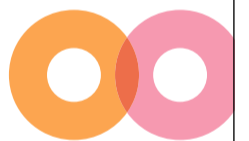
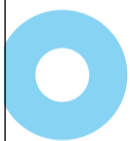


**meubelen • bedden • vloeren  
• gordijnen • verlichting  
• woondecoratie**

Kalverkampen 1  
9628 TT, Siddeburen

Telefoon: 0598 432 989  
Mail: [info@boskermeubelen.nl](mailto:info@boskermeubelen.nl)

[www.boskermeubelen.nl](http://www.boskermeubelen.nl)



**Heeft u problemen met de schadeafhandeling?**

**Of met de versterking van uw woning?**

De Nationale ombudsman luistert, denkt mee en helpt u op weg. Bel gratis 0800 - 33 55 555 of mail naar [gaswinning@nationaleombudsman.nl](mailto:gaswinning@nationaleombudsman.nl).

U kunt ook op afspraak langskomen op ons kantoor aan de Hogestraat 2 in Loppersum.

0800 - 33 55 555 | [nationaleombudsman.nl](http://nationaleombudsman.nl)



**nationale  
ombudsman**

# Opgroeien in een landschap van verandering

Interview Kiet Winter en Fenna Smits, tekst Kiet Winter

**In het Spoorkantoor in Loppersum spraken Enno Zuidema, Fenna Smits en ik over het thema 'opgroeien'. Fenna, 26 jaar oud en maatschappelijk freelancer, woont in Groningen en komt oorspronkelijk uit Onderdendam. Ik, 21 jaar, ben geboren en getogen in Groningen, maar opgegroeid in Fraamklap. Enno Zuidema, 55 jaar, is stedenbouwkundige en sinds september de regiobouwmeester bij de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).**

## Van Lelystad naar Groningen

Fenna nodigt de luisteraars van de podcast en Enno uit voor een inbeeldingsoefening, waarbij zij hun ogen sluiten en teruggaan naar hun jeugd. Enno, opgegroeid in Lelystad en Dronten, beschrijft hoe hij als polderjongen vrij en onbezorgd was. Hij vertelt over de voorzieningen in de buurt, zijn vriendjes en de school die dichtbij was. Zijn jeugd, vol vrijheid en avontuur, heeft hem gevormd en uiteindelijk geleid naar zijn huidige rol als regiobouwmeester. Enno benadrukt hoe belangrijk het is om te spreken over ervaringen uit de jeugd en hoe dit kan bijdragen aan de toekomst.

Enno vestigde zich in 2008 in Groningen en werkte onder meer in Overschild. In 2019 vertrok hij met zijn gezin naar Rotterdam om daar als urban planner aan internationale stedenbouw te werken. Vijf jaar later komt hij

terug naar Groningen. "Je kan de mens wel uit Groningen halen, maar Groningen niet uit de mens." Enno's liefde voor het Groninger landschap is evident. Hij beschrijft het als zacht en ongenaakbaar tegelijk, een plek die veel betekent voor de mensen die er wonen. Maar de persoonlijke prijs voor zijn betrokkenheid is hoog; zijn gezin woont nog steeds in Schiedam. Toch koos hij ervoor terug te keren, nu als regiobouwmeester voor de NCG, vastbesloten om een verschil te maken.

"Ik kon het niet langer aanzien", Enno doet op de bureaucratie en de gebrekkige aanpak van de versterking en herbouw van beschadigde huizen. De parlementaire enquête gaf hem hoop dat verandering mogelijk is. Als regiobouwmeester richt Enno zich op ruimtelijke ordening, een taak die normaal gesproken bij gemeenten en provincies

ligt. Hij heeft een duidelijke visie voor de toekomst van Groningen, namelijk een gebiedsgerichte aanpak voor de versterking van gebouwen, waarbij de gemeenschappen actief betrokken worden. "We moeten het karakter van Groningen behouden," benadrukt hij. "Het landschap en de historische panden vertellen een verhaal. Maar ook deze aardbevingsperiode moet zichtbaar zijn in de toekomst, met duurzame en toekomstbestendige architectuur."

Ik ben het daar volledig mee eens. Ik hoop dat de historische panden niet worden gesloopt, maar duurzaam worden versterkt. "Maak nieuwe architectuur die past bij Groningen en het verhaal van de toekomst vertelt," voegt Enno toe. Fenna benadrukt het belang van geschiedenis die zichtbaar blijft in het landschap en de bebouwing. "Je gaat ook niet de Martini-toren afbreken als die op instorten staat," zegt ze treffend.

Ook Fenna en ik delen onze ervaringen van het opgroeien in het Groninger landschap. Fenna herinnerde zich de dagelijkse busritten van Onderdendam naar Groningen, waarbij ze uitkeek over het weidse, vaak saaie platteland. Nu, op 26-jarige leeftijd, voelt ze de lading en het sentiment van die uitzichten en is ze dankbaar voor de rust en ruimte die het platteland bood.

Voor mij, wiens familie generaties lang in het gebied heeft gewoond, waren de uitdagingen van het opgroeien in een aardbevingsgebied groot. Mijn familie heeft te maken gehad met de gevolgen van de bevingen, en ik beschouw mezelf als de 'tweede generatie aardbevingslachtoffers'. De impact op mijn familie is groot geweest, en ik neem nu zelf de leiding in de versterking en herbouw van ons huis.

Het is hartverscheurend om te zien hoe mijn ouders hun vertrouwen in de overheid hebben verloren, maar ik kan niet stilzitten. Ik wil vooruitkijken en vechten voor een betere toekomst, niet alleen voor mijn ouders, maar voor alle Groningers.

## Onderdendam als voorbeeld

Enno vertelt over zijn werk in Onderdendam, waar hij samen met de gemeenschap een visie ontwikkelde voor het dorp. Gelukkig hoefde het dorp na het besluit om de gaskraan te sluiten in 2018 niet ingrijpend te worden herbouwd. "We hebben geleerd dat het gaat om mensen; de mix van praters, niet-praters,

jongeren en ouderen," zegt Enno. "Versterken was voor de NAM en rijksoverheid puur technisch, maar bouwen aan de toekomst is een sociale opgave. Het gaat om samenwerking en het bouwen van nieuwe tijdslagen."

## Draai de rollen om

Een belangrijk thema in het gesprek met Enno is het herstellen van het vertrouwen tussen de overheid en de inwoners van Groningen. Enno vraagt Fenna en mij hoe jongeren beter betrokken kunnen worden bij de versterkingsaanpak. Ik benadruk transparantie en participatie via festivals en bestaande netwerken, terwijl Fenna het betrekken van scholen en jongerenorganisaties belangrijk vindt.

Enno vraagt: "Hoe bereiken we jongeren en raken we in gesprek over de toekomst?" Fenna stelt voor om het gesprek te koppelen aan aantrekkelijke evenementen zoals festivals of een openluchtbioscoop op het sportpark, waardoor jongeren zich op hun gemak voelen. Ik voeg toe dat het belangrijk is om jongeren te laten zien wat er met hun input gebeurt, bijvoorbeeld door een follow-up evenement te organiseren. Enno concludeert: "We moeten niet alleen luisteren naar jongeren, maar ook iets teruggeven en laten zien dat hun stem ertoe doet."

## De toekomst van Groningen

Het gesprek eindigt met een positieve noot. Enno hoopt dat de Groningers snel een geweldige toekomst tegemoet gaan. "Ik zie gemeenschappen die eigenaarschap nemen en aan hun eigen versterking willen bijdragen. Dat is de weg vooruit: samen werken aan een betere toekomst, waarbij iedereen, jong en oud, betrokken is."

Fenna en ik zien ook de mogelijkheid om jongeren meer te betrekken bij de toekomst van hun dorpen. "Inspelen op wat al is" stelt Fenna voor. "Organiseer festivals, bijzondere ervaringen en zorg ervoor dat jongeren zich betrokken voelen."

Enno sluit af: "We moeten de verbinding zoeken en samen bouwen aan een toekomst voor Groningen. Alleen dan kunnen we echt een verschil maken."

Benieuwd naar het hele gesprek tussen Enno, Kiet en Fenna? Luister dan de bijbehorende GBB Podcast via [www.groninger-bodem-beweging.nl](http://www.groninger-bodem-beweging.nl)!

Kiet Winter en Fenna Smits in gesprek met Enno Zuidema



## Sloop

Door Josie Borge

**Daar staan we dan, in wat een maand geleden nog een gezellige kamer was. Nu is het hele huis ontruimd, dus ook deze woonkamer. De inrichting was misschien een beetje doorsnee, maar wel naar onze zin met een houtkachel en een eikenhouten vloer die met de jaren mooier werd, zo vonden wij.**

In 2017 viel het besluit voor sloop/nieuwbouw. De weg naar de uitvoering was niet zonder hobbels. Eerst moesten deskundigen worden ingeschakeld, daarna, in 2020, leidde corona tot uitstel, toen ontstond grote onzekerheid door de Russische inval in Oekraïne. Vervolgens was er krapte aan mens en materiaal en

nog weer daarna leidde gierende inflatie tot enorme prijsstijgingen. Vergeet ook niet het onvermijdelijke, continue gevecht tegen de bestuurlijke spaghetti: als tegen de stelhaag om het kasteel van Doornroosje. Al met al een traject met veel frustratie.

Eindelijk was het dan zover, het huis was helemaal ontruimd. Alle bruikbare zaken waren eruit gesloopt en meegenomen door kopers die we via Marktplaats hadden opgetrommeld. Best verbazingwekkend welke verwachte en onverwachte zaken toch nog iets opleverden. Een meevallertje in een verder moeizaam traject.

Mijn dochter komt nog een keer kijken voordat het huis helemaal weg is. Ze heeft onze kleindochter van twee meegenomen. De kleine kent het huis van de logeerpartijtjes bij opa en oma, kent de

weg, de kamers, de trap. Nu staat ze in de woonkamer. Weg zijn de houten vloer, het meubilair, de kachel, de gordijnen, het boekenrek, de tv en de cd's. Van de houten vloer resten alleen nog de onderhoutjes waarop de planken lagen. Die liggen nu allemaal los op de ondervloer. De kleine kijkt eens om zich heen en merkt op "Hoe kan dat nou?" Later die week zegt ze af en toe, ogenschijnlijk uit het niets, "opa-omahuis kapot".

Ik weet natuurlijk niet of ze deze herinnering opslaat en het over pak-hem-beet tien jaar nog weet. Ze is tenslotte nog maar twee. Wat ik wel weet, is dat ik tot nu toe de impact van de bevingen op kleine kinderen heb onderschat. Daarom is het terecht dat ook kinderen een vergoeding voor immaterieel leed krijgen, ook al valt emotionele schade nooit in geld uit te drukken.



# Karakter in Stedum

Door Ineke Noordhoff

**De weg naar Stedum kronkelt over een oude zeekeek. Motorfietsen slingeren zich om huiswieren en langs bomerijen. Het dorp torent hoog aan de horizon; de grote kerk mag al eeuwenlang gezien worden. Pal bij de dorpskern geeft een smalle weg toegang tot het sportpark. Op dinsdag, donderdag en zaterdag is het er gemoedelijk druk – de kinderen en volwassenen vermaken zich met twee goals, een bal en vooral: met elkaar.**

Al negentig jaar heeft dit dorp een florende voetbalclub, op 18 oktober 2024 wordt het feest gevierd. En sinds 1965 is er een verrassend grote tribune op het sportpark – een kenmerkend bouwwerk. Hoog boven het veld zitten de toeschouwers beschermd tegen weer en wind. Onder hun voeten bevindt zich de gymnastiekzaal waar het hele dorp lichamelijk is opgevoed en waar wekelijks gedanst wordt en gesport. Dit bouwwerk, van de gemeente, is onveilig. Het is niet acuut – maar het pand moet versterkt. Dat loopt al een aantal jaren en in afwachting

van een versterkingsoperatie is er niet zo veel aan onderhoud gedaan – dat is immers weggegooid geld. Op de tribune wankelt de toegangstrap inmiddels en niet alle stoelen zijn honderd procent.

Aan de zijkant van de sportvelden, in de vroegere kleuterschool, zit de kantine van de voetbal. Sfeervolle schrootjes gaan deels schuil achter vitrinekasten met trofeeën. Desiree die kantinedienst heeft wijst op de boog boven de toegangsdeur: daar staan de oudste kampioensbekers. Je waant je in een museum. 'Dat vind ik zo mooi.'

Sportpark Stedum is voor nieuwkomers een verrassing: zo'n grote voorziening pal bij de kerk. Nota bene in een dorp waar de laatste winkel en café hun deuren al jaren hebben gesloten. Voor de dorpelingen is dit een plek waar ze elkaar ontmoeten; ze moedigen de blauw-witte spelers aan, halen koffie, ranja of een Hertog Jan. En sinds kort hebben de vrouwen een eigen team; dit park leeft en helpt Stedumers aan beweging en om elkaar

te vinden. Het park is niet alleen mooi vanwege de karaktervolle oudere gebouwen, het speelt ook een wezenlijke rol in het huidige leven van de duizend Stedumers.

Maar begin 2024 werd duidelijk: dit levende museum wordt gesloopt. Een projectteam is in opdracht van de gemeente plannen aan het maken. De nieuwbouw vervult veel dorpelingen met spijt; ze houden van deze karaktervolle plek. Maar die nostalgie hebben velen ook 'geparkeerd', vertelt Pieter Berend Slager, sinds 2009 voorzitter van de voetbalvereniging. Al een jaar of zes wachten de dorpelingen op versterking van de kantine, de tribune en gymzaal. En ze waren behoorlijk 'zat' van die onduidelijkheid en onveiligheid. De kantine moet verduurzaamd; elke maand dat je langer wacht vliegen de euro's van leden naar de energiemaatschappij.

Pieter Berend is trots op zijn club en de samenbindende kracht van de sport voor het dorp. Dat wil hij toekomst geven. Dus toen de wethouder onlangs eindelijk kwam met

een plan voor 'sloop-nieuwbouw' hapte de sportvereniging toe. Een nieuw gebouw, met een sportzaal, tribune en kantine bij elkaar, is een kans om een energiezuinige kantine te krijgen – een pand dat nog flink wat jaren meegaat bovendien.

Enno Zuidema kent de tribune met dat kenmerkende uiterlijk maar al te goed. Hij gebruikte een foto ervan in een rapport van zes jaar geleden over het karakter van Groningen. 'Er zijn mensen voor wie sloop-nieuwbouw het hoogste is dat je kunt krijgen. In veel gevallen vind ik dat je er goed aan doet eerst te bekijken of je het bestaande kunt behouden. Misschien gedeeltelijk, misschien geheel, maar wel aanpassen aan de eisen van de tijd. Energiezuinig, geschikt voor mensen met een beperking, ouderen. En ook fit voor de toekomst.'

Nou, dat speelt ook hier. En daarom heb ik de gemeente gevraagd om die verkenning hier ook te kunnen uitvoeren. Binnenkort spreken we elkaar en dan start ik met luisteren naar wat er allemaal al gebeurd is en wat er nodig is. En dat is in ieder geval: snel duidelijkheid, dat is goed voor iedereen. Toezeggingen kan hij nog niet doen, maar bemoedigend is wel dat hij ziet: 'Er is bij alle partijen ruimte om breder te kijken.'

## Nieuwe Groningse School

Tekst Kiet Winter

**Stel je voor: je loopt door het Groningen van 2060. Je ziet straten gevuld met prachtige, aardbevingsbestendige gebouwen die zowel duurzaam als modern zijn, maar toch de historische charme van Groningen behouden. Dit is de visie van de Nieuwe Groningse School, een bouwstijl die de unieke Groningse architectuur en erfgoed versterkt te midden van aardbevingschade en eclectische wederopbouw.**

Tijdens het interview met Enno Zuidema, regiobouwmeester in het aardbevingsgebied spreken we over de toekomst. Tot mijn verbazing bleek er nauwelijks contact tussen bouwkundigen, architecten en aannemers. Zonder gedeelde visie slopen we Groninger huizen en bouwen we eclectische gebouwen terug, (zie Overschild) waardoor Groningen haar identiteit verliest. Het huidige Groningen dreigt slechts een herinnering te worden.

Ik denk dan aan de statige herenhuizen in *Stad*, met hun trapgevels en sierlijke

ornamenten, en de karakteristieke boerderijen op het platteland, die met hun robuuste constructie en traditionele bakstenen muren een symbool van vakmanschap en trots zijn.

Hoe geweldig zou het zijn om een hackathon op te richten waarbij er wordt gewerkt in werkteams van bouwkundestudenten, bouwkundigen en betrokken bewoners, gericht op de Nieuwe Groningse School? Bij de ontwikkeling van dorpsvisies moeten we bewonersbijeenkomsten organiseren waar jong en oud samen plannen maken voor hun gemeenschap. Beeld je in: een



sfeervolle dorpszaal waar lange tafels vol plattegronden, schetsen en maquettes staan. Bewoners buigen zich over de plannen, geven hun mening en delen hun wensen en ideeën. Hier presenteren we onze visie voor de Nieuwe Groningse School en verzamelen we input om een breed gedragen resultaat te bereiken.

Het is cruciaal om jongeren te betrekken bij deze dorpsvisie. Waarom zouden alleen woningeigenaren bepalen hoe het straatbeeld van Groningen eruitziet terwijl de jeugd hier straks moet leven? De openbare ruimte is van iedereen. Door jongeren te betrekken, zorgen we ervoor dat de toekomst van Groningen in goede handen is. Laten we dit plan samen van de grond krijgen!

Op de voorbeelden zie je beoogde nieuwbouw in Uithuizen en Uithuizermeeden van Goud Wonen, waar de bewoners in samenwerking met architect Marnix van der Scheer van Mx13 niet alleen konden meepraten over de huizen, maar ook over vergroening van de buurt en nauwere verbinding met het dorp. In zijn 100 dagenadvies geeft regiobouwmeester Enno Zuidema aan dat de versterkingsopgave ook kansen biedt om het karakter van Groningen te behouden en nieuw erfgoed op te bouwen. Het project van Goud Wonen is volgens Enno hier een goed voorbeeld van.



Het sportpark met de tribune in Stedum is voor jong en oud in de omtrek een plek met veel herinneringen.  
Op de foto vlnr Kiet, Cody, Jackie, Fenna, Chalyssse en Welmoed



# BTER



## financieel



**Johan Zuidema**  
Erkend Hypothecair Planner

Gorecht-Oost 175  
9603 AE Hoogezand

### Gratis hypotheekgesprek

- Onafhankelijk advies
- Aansluiting bij vrijwel iedere bank
- Persoonlijk
- Ook in de avond en op zaterdag

Neem nu contact op voor een **gratis** vrijblijvend gesprek of plan online [www.bterfinancieel.nl/hoogezand](http://www.bterfinancieel.nl/hoogezand)

## BTER in hypotheek!

[www.bterfinancieel.nl/hoogezand](http://www.bterfinancieel.nl/hoogezand)



buro de rooy  
BOUWKOSTEN & ADVIES

| buro de rooy | Storksterpad 1, 9919 JT Loppersum |  
| 06 22 57 5074 | [info@buroderooy.nl](mailto:info@buroderooy.nl) | [www.buroderooy.nl](http://www.buroderooy.nl) |

✓ Bouwkosten adviezen

✓ Calculatie ondersteuning aannemers

✓ Calculaties aardbevingsbestendig bouwen

✓ Bouwbegeleiding

Bezoek onze  
website

[www.buroderooy.nl](http://www.buroderooy.nl)



## VERDUURZAMEN OF HERSTEL VAN UW WONING?

- ✓ Isolatie
- ✓ Zonnepanelen
- ✓ Herstel en renovatie
- ✓ Kunststof kozijnen

**duzink**  
duurzaam



HOOFDSTRAAT 25 | 9601 EA HOOGEZAND |  
0598 853 640 | [WWW.DUZINKVASTGOED.NL](http://WWW.DUZINKVASTGOED.NL)



Erfgoedloket Groningen ondersteunt kosteloos eigenaren en bewoners van monumentale en karakteristieke panden in de gehele provincie Groningen.

Verduurzamen en isoleren roepen vele vragen op. Erfgoedloket Groningen kan u helpen met kennis en informatie en de te nemen stappen voor maatwerkoplossingen.

In de brochure **Ruimte voor duurzaam erfgoed** wordt uitgelegd wat duurzaam erfgoed is. De brochure is zo opgezet dat extra edities met nieuwe informatie eenvoudig kunnen worden toegevoegd.

Scan voor de publicatie



Heeft u een vraag? Neem dan contact met ons op.



Erfgoedloket Groningen  
Hoge der A 5  
9712 AC Groningen  
050 313 27 09  
[info@erfgoedloketgroningen.nl](mailto:info@erfgoedloketgroningen.nl)



## Afscheidscolumn

**Het was me wat: deze tweeënhalve jaar. Tegen de tijd dat u deze krant leest, zit mijn opvolger hoogstwaarschijnlijk al achter zijn bureau. Dat maakt het voor mij ook een tijd van reflectie, een tijd om terug te kijken op wat er de afgelopen tijd is gebeurd.**

Terugkijken kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld aan de hand van mijn eigen beleving. Aan al die keren dat ik in Groningen ben geweest bewaar ik dierbare herinneringen. Dan denk ik aan de Helmantelzaal in Loppersum waar mijn spreekuur plaatsvond. Aan de bijzondere en eerlijke gesprekken die er zijn gevoerd. En toch vooral ook aan de mensen die ik heb mogen ontmoeten.

Terugkijken kan ook aan de hand van de feiten. Die zijn gemengd. De gaswinning is definitief gestopt. Schade, versterken gaat wat beter. Er is een begin gemaakt met sociaal en economisch perspectief. Maar nee, nog niet alles gaat goed. Nog niet alles gaat snel. Nog niet alles gaat zoals gehoopt. Wel geloof ik dat we met zijn allen iets hebben neergezet waardoor er een beetje meer vertrouwen in de overheid is ontstaan. We hebben geprobeerd te luisteren. We hebben geprobeerd ons iets meer in te leven. Luisteren naar de 'zachte stem' is hierbij het thema.

Terugkijken kan ook door ergens de essentie uit proberen te halen. De essentie van deze periode zit in de mensen, niet in feiten of dingen. Wat ik nooit meer zal vergeten is de onbaatzuchtige houding van zo veel mensen in Groningen. Gedupeerden, die ondanks al hun eigen tegenslag, bereid zijn om anderen te helpen. Jongeren, die ondanks een druk bestaan, bereid zijn om mee te denken over de toekomst van hun gebied. Een buurman die helpt bij het begrijpen van veel te ingewikkelde brieven. De mensen van Stut en Steun, aardbevingscoaches, geestelijk verzorgers. Ze proberen er te zijn voor anderen. Het zijn zachte krachten die proberen een stapje in de goede richting te zetten. Niet voor zichzelf maar voor een ander.

Als ik dan mag terugkijken dan is dat de essentie van wat ik de afgelopen tweeënhalve jaar heb meegemaakt en heb mogen leren. Het zijn deze zachte krachten die de ruimte moeten krijgen. Die ondersteund moeten worden. Die wij, als bestuurders, ten volste moeten ondersteunen zodat zij tot hun recht komen. Vanuit een bureau in Den Haag of zelfs vanuit Groningen kan niet alles in goede banen worden geleid. Daar is hulp en onbaatzuchtigheid voor nodig. Niet ieder voor zich, maar allen voor elkaar. Dat is precies wat ik ben tegengekomen en waar voor mij de kracht van Groningen in ligt.

Door terug te kijken ontstaat er ook ruimte om vooruit te kijken. Eerder zei ik dat in Groningen het begin van de lente is aangebroken. Laat ik nu wat royaler zijn: misschien is het op sommige plekken al wel lente. Het zal niet automatisch zomer worden. Daarvoor moet er nog heel veel gebeuren. Laat ik mijn opvolger(s) dan direct ook één tip meegeven: laat de zachte krachten winnen.

Hans Vijlbrief



Foto Martijn Beekman



## Inleefoefening

Door Fenna Smits

**Wat als we ons inleven in ons verleden, huidige- en toekomstige generaties?**

**En als we ons onze eigen jeugd voorstellen, is die verschillend met de jeugd van nu?**

**Ik neem je graag mee op reis. Op reis naar de mooiste mogelijke toekomst van Groningen.**

Dat doen we door terug te gaan naar jouw jeugd, hoe jongeren nu opgroeien en hoe volgende generaties opgroeien. Ik nodig je uit om echt mee te doen. Met je voeten op de grond, in contact met de aarde. Begin met alles uitademen. Alles wat je vandaag dacht, wat niet met dit moment te maken heeft, laat het los. Adem nog eens diep in, rustig weer uit, even ontspannen, zodat je écht hier bent.

En nu je hier zo zit, in het heden, fijn en ontspannen, stel je het moment eens voor toen jij een jaar of 18 was. Waar groeide je op? Was dat in een stad of een dorp? En hoe zag je ouderlijk huis eruit? Was je een vreselijke puber die niks met z'n ouders te maken wilde hebben? Ging je veel stappen?

Waar kom jij vandaan? En hoe is dat leven toen bepalend geweest voor nu? Had je fijne ouders, die jou met alles wat je had, erkenden? Of heb je net zoals veel jongeren in het bevingsgebied, moeite met mentale problemen en kon je dat nergens kwijt? Had je stress omdat je huis op instorten stond? Of stress op school omdat de docent niet goed genoeg is opgeleid om jou de ondersteuning te geven die je zo nodig had?

Had je geld voor eten? Of sloeg je het ontbijt over? Hoe zag je dorp of stad eruit? Kon je de sport doen die je wilde en daarna ergens een biertje drinken? Had je een plek om jezelf te ontwikkelen? En waren die voorzieningen in de buurt? Of zat je, net als sommige jongeren van nu, thuis, omdat alles een paar dorpen verderop zit en er heel veel buslijnen en bushaltes zijn geschrapt?

Ben je opgegroeid in een warm nest? Waar voelde jij je het meest veilig? Voelde je je veilig op straat? Heb je als kind ervaren hoe het is om met criminaliteit op te groeien? Of in armoede? Als dat zo was, dan spijt mij dat. En had ik gewild dat ik iets aan je situatie kon doen. Zoals ik ook wat aan de situatie van de jongeren van nu wil doen.

Maar volgens mij willen we dat allemaal. En daarom staan we hier nu bij stil.

Nu wil ik dat je nadenkt over de jongeren van nu. Wat zou jij willen veranderen om het voor deze jongeren leefbaar, veilig en duurzaam te maken? Wat voor toekomst wil je voor je kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen? Welke plannen moeten de komende 30 jaar voor de mooiste mogelijke toekomst zorgen? Want de jongeren van nu krijgen weer kinderen, en die erna ook.

Probeer eens tussen al die generaties te staan. Denk je dan dat zij in een mooi Groningen leven? Welke problemen van nu zijn dan geschiedenis? Drie generaties vooruit; wat wens je hen toe? Die mooiste mogelijke toekomst, wat moeten we laten? Wat moeten we juist doen?

En die dingen die we doen, doen we nu, hier en met elkaar. Langzaam keer je terug naar de ruimte waar bent. Zet je voeten weer bewust op de grond en kom rustig terug in het moment. Adem nog even rustig in... en uit..

Door deze oefening ben je je hopelijk meer bewust over wat jij wilt doorgeven en nalaten om te komen bij de mooiste mogelijke toekomst voor de volgende generaties. Zij zijn verbonden met jou en jij als voorouder bent verbonden met de toekomst. Dus laten we samen werken aan die mooiste mogelijke toekomst. Niet alleen denken vanuit je hoofd, maar ook vanuit je hart, in verbintenis met de ander.

Fenna Smits is 23, woont in Groningen en studeert Pedagogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze is onderdeel van de JongerenTop.

## GBB informatiepagina

# Gaswinning in Groningen, hoe zit dat nou precies?

### L-gas en H-gas

Er zijn twee gassoorten. In Nederland gebruiken sommige fabrieken en de gasstellen in de keukens en de cv's laagcalorisch gas (L-gas). Ook huishoudens in Noord-Duitsland en delen van België en Frankrijk gebruiken nog L-gas. L-gas komt van oorsprong uit het Groningenveld.

De rest van de wereld heeft H-gas. Met de toevoeging van stikstof is H-gas om te zetten in L-gas. Dat gebeurt onder meer in de stikstoffabriek in Zuidbroek. Die fabriek kan 10 bcm (miljard kubieke meter) H-gas per jaar omzetten in L-gas.

### Kleine velden

Nederland heeft ongeveer 175 kleine velden. Daarvan zijn 150 op land en 25 op de Noordzee. De kleine velden produceren bijna allemaal H-gas. Het grootste kleine veld was Annerveen, dat is inmiddels gesloten, het gas is vooral aan Italië geleverd.

De kleine velden op land zijn bijna allemaal in de laatste productiefase, het laatste gas wordt er nu uit gewonnen, maar het duurt vaak nog jaren voordat het leeg is. In de provincie Groningen zijn 17 kleine velden.

### Warffum en Bedum

Dit zijn twee kleine velden, maar eigenlijk uitlopers van het grote Groningenveld. Ondergronds zijn ze ervan afgescheiden. Ze produceren L-gas.

### Duitsland

Vaak wordt geopperd dat stiekem vanuit Duitsland onder de Eems Gronings gas wordt gewonnen. Dat is niet zo. Fysiek zou het te duur zijn. Ook het Duitse stelsel van gunningen, productielocaties, gasleidingen en productiecijfers sluit verborgen "nevenproductie" uit.

### Gasopslagen

Elke gasopslag wordt in de zomer gevuld, en in de winter weer leeggehaald. Een grote opslag voor H-gas is in Bergermeer (Noord-Holland). In Norg en Grijpskerk wordt L-gas opgeslagen. In Norg kan 6,0 bcm worden opgeslagen, in Grijpskerk 2,4 bcm. Deze opslagen zijn in eigendom van de NAM.

De velden Norg en Grijpskerk zijn van oorsprong kleine velden. Onderin zit nog H-gas, zogenaamd kussengas. De productie daarvan is tijdelijk stopgezet. Als Norg en Grijpskerk in de toekomst niet meer als opslag nodig zijn, gaat de NAM dit kussengas alsnog winnen. Dat zal waarschijnlijk pas na 2030 zijn. De voorraad H-gas is in Norg 17 bcm en in Grijpskerk 6 bcm.

### Bevingen in het Groningenveld

In het Groningenveld zijn tot op heden ruim 1700 bevingen geregistreerd. De bevingen gaan nog vele jaren door, al worden er na sluiting ieder jaar minder bevingen verwacht.

In Groningen is sprake van een heel groot veld, op 3 km diepte, met daarin heel veel breuklijnen. Vooral als een breuklijn heel lang is kunnen er zware bevingen optreden.

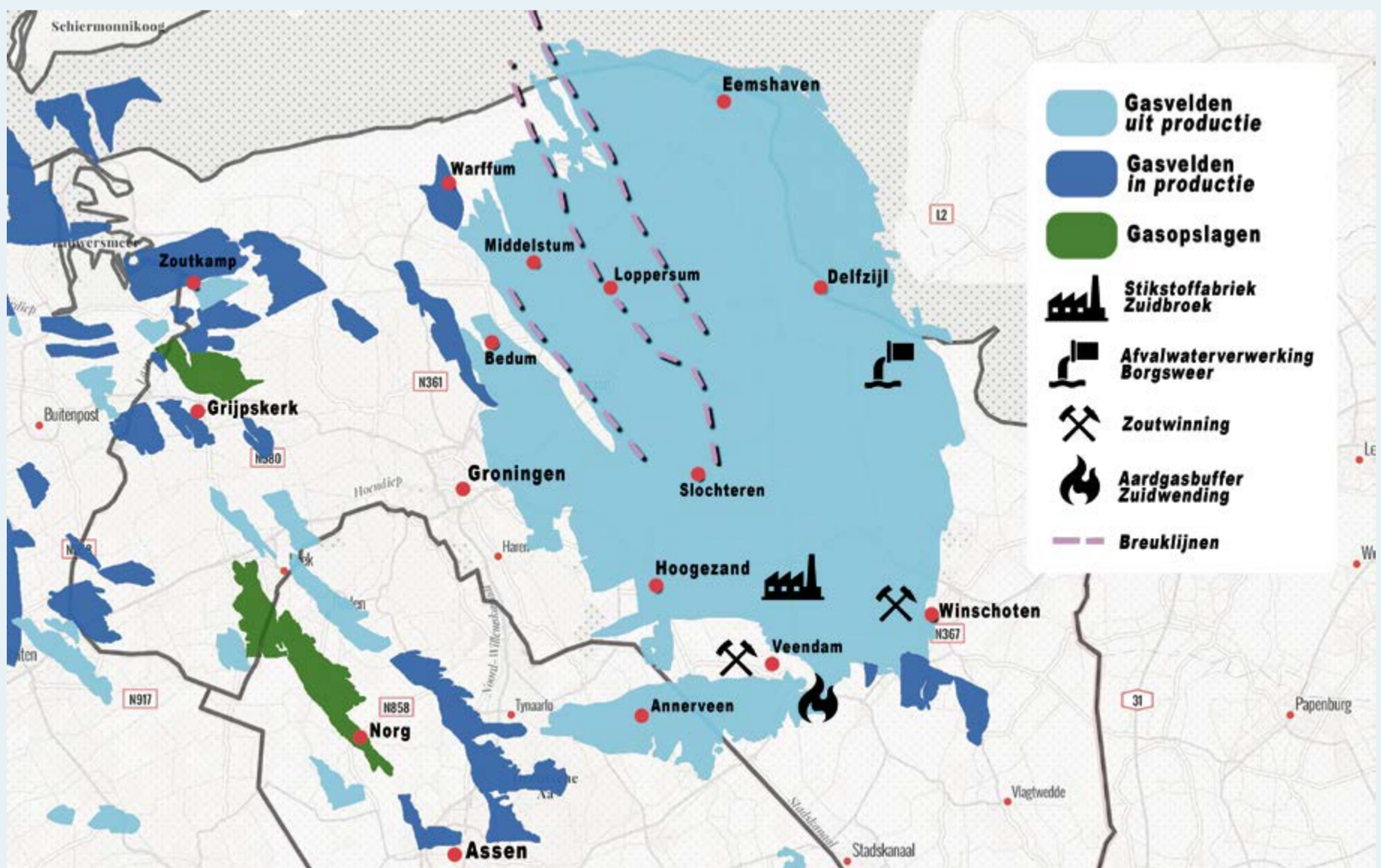
De langste breuklijnen lopen NW-ZO langs Loppersum, nabij Huizinge en Zeerijp.

De zwaarste bevingen zijn die van Westeremden (8 augustus 2006, 3.5), Huizinge (16 augustus 2012, 3.6) en Zeerijp (8 januari 2018, 3.4) geweest. Er zijn in totaal 15 bevingen van 3.0 of hoger geweest, allemaal nabij deze breuklijnen.

### Bevingen in de kleine velden

In de meeste kleine velden komen geen of heel weinig aardbevingen voor. De velden liggen vaak op andere dieptes dan het Groningenveld en hebben geen of veel kortere breuklijnen.

Bekende uitzonderingen zijn het veld van Bergen (Noord-Holland) en Roswinkel (Drenthe). In beide velden zijn bevingen van 3.4 geweest! Maar ook bijvoorbeeld het Annerveenveld en het Eleveld zijn "seismisch" erg actief.



## GBB informatiepagina

# Gaswinning in Groningen, hoe zit dat nou precies?

### Schademeldingen IMG

Schademeldingen in het Groningenveld kunnen worden ingediend bij het IMG (Instituut Mijnbouwschade Groningen). In de grote cirkel op de kaart geldt het wettelijke bewijsvermoeden. Ook schades die in dit gebied veroorzaakt zijn door kleine velden worden door het IMG afgehandeld. Eind 2023 stond de teller van schademeldingen uit het Groningenveld op 297.655.



### Wettelijk bewijsvermoeden

Op 1 januari 2017 is het wettelijk bewijsvermoeden in het Burgerlijk Wetboek van kracht geworden (artikel 6:177a BW). Op 1 januari 2024 is het precieze gebied waar het van toepassing is vastgesteld (Staatsblad 2023-389), het zogeheten 'effectgebied'.

Het wettelijk bewijsvermoeden betekent dat fysieke schade aan gebouwen en werken, die "naar haar aard redelijkerwijs" veroorzaakt kan zijn door gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslagen Norg of Grijpskerk, wordt vermoed daardoor veroorzaakt te zijn. Het is ook van toepassing als de schade in het effectgebied (mede) veroorzaakt kan zijn door zoutwinning of door gaswinning uit een klein veld.

### Schademelding CM

Schades uit de kleine velden elders in Groningen, of in Drenthe, Friesland, Zuid-Holland en Noord-Holland kunnen gemeld worden bij de landelijke Commissie Mijnbouwschade (CM). Het CM bestaat sinds 1 juli 2020. Er zijn tot en met 31 mei 2024 in totaal 351 schades gemeld. Er is geen enkele schade vergoed, alle schades zijn na beoordeling afgewezen of zijn nog in behandeling.

### Bestemming Nederlands aardgas

Men meet aardgasvolumes in bcm. Een bcm is een miljard kuub gas. Jaarlijks heeft Nederland ruim 40 miljard kuub nodig. Nederland is handelaar in gas, via de 'gasrotonde'. Er wordt ongeveer 10 miljard geëxporteerd, en 30 miljard in Nederland gebruikt. Dat wordt gebruikt in energiecentrales, industrie en huishoudens.

### Herkomst Nederlands aardgas

Uit de kleine velden komt ongeveer 15 bcm per jaar, 25 bcm wordt geïmporteerd. De import komt vooral uit Noorwegen (5 bcm) en het Verenigd Koninkrijk (3 bcm), en als LPG (1,7 bcm). LPG is vloeibaar gemaakt gas dat met schepen wordt getransporteerd, en aankomt in onder meer de Eemshaven. Het LPG komt vooral uit Qatar en de Verenigde Staten.

Nagenoeg al dit gas is H-gas. Voor de Nederlandse huishoudens en een deel van de export wordt een deel van dit H-gas in stikstoffabrieken eerst omgezet in L-gas.

### Gasrotonde

De infrastructuur van Gasunie vormt een groot deel van de 'gasrotonde' van Europa. De gasrotonde bestaat onder andere uit leidingen en de diensten waarmee het gas verhandeld kan worden. De 'opritten' brengen het gas naar de rotonde toe. Op de rotonde wordt het gas verhandeld. Via 'afritten' gaat het gas naar gebruikers. Met dit netwerk kan gas makkelijk worden verhandeld en worden getransporteerd. Bijvoorbeeld van Noorwegen via Nederland naar gebruikers in Engeland of Frankrijk.

Binnen Nederland is het hoofdleidingennet van Gasunie dubbel aangelegd. Met aparte leidingen voor H-gas en voor L-gas. Meer informatie op het kaartenportaal van de GBB. Wim Blanken houdt dit nauwgezet bij: <https://bevinggevoeld.nl/gasbevingen/>

## Per 19 april 2024 Groningenveld definitief gesloten

**De GBB is blij en opgelucht met het besluit om de gaswinning uit het Groningenveld definitief te stoppen. De problemen veroorzaakt door de gaswinning zijn nog altijd groot, en de kans op bevingen zal nog geruime tijd aanwezig zijn. Toch biedt het sluiten van het Groningenveld ons op lange termijn weer perspectief.**

We riepen iedereen op om samen met ons de vlag uit te hangen op vrijdag 19 april. Velen gaven gehoor aan de oproep!

### Wat ging eraan vooraf?

#### Gaswinning vanaf 2018 afgebouwd

In 2018 kon niemand meer om de gevaren van de gaswinning heen, mede door de grote maatschappelijke druk. Daarom besloot voormalig minister Eric Wiebes (EZ) dat de gaswinning uit het Groningenveld moest stoppen. Een historisch moment!

Per gasjaar (van 1 oktober tot 1 oktober) wordt er door de minister of staatssecretaris in een 'vaststellingsbesluit Groningenveld' vastgelegd hoeveel gas er dat jaar gewonnen moet worden. Vanaf 2018 wordt de vastgestelde hoeveelheid dan ook sterk afgebouwd.

Zo werd er in gasjaar 2022-2023 alleen nog maar een 'minimum flow' gewonnen. Dat is de hoeveelheid gas die nodig is om het gasveld productieel te houden, mocht er plotseling een gastekort ontstaan. Voor gasjaar 2023-2024 besloot staatssecretaris Hans Vijlbrief dat ook de minimum flow gestopt kon worden. Er werd vanaf toen daadwerkelijk geen gas meer uit het Groningenveld gewonnen. Hij sloot het Groningenveld echter nog niet definitief.



Voorzitter Coert Fossen hangt de vlag uit

### Groningenveld begin dit jaar tóch weer open

Hoewel de gaswinning op 1 oktober 2023 stopte, waren er een aantal voorwaarden opgenomen in het vaststellingsbesluit. Bij o.a. extreme kou moest het gasveld weer opgestart worden en stand-by staan. Zo kon het Groningenveld ingezet worden als, gelijktijdig met de extreme kou, de gasopslag bij Norg ook uit zou vallen (een zeer geringe kans).

Begin dit jaar werd het inderdaad een aantal dagen extreem koud. De staatssecretaris voelde zich vanwege de voorwaarden in het vaststellingbesluit genoodzaakt om de gaskraan open te draaien.

Velen waren boos, waaronder de GBB: Dit besluit nam de staatssecretaris terwijl de voorspelde temperatuur slechts iets meer dan een tiende graad onder de in het vaststellingsbesluit genoemde grenswaarde lag, en maar voor één dag. Het zorgde voor onnodige boosheid en ongerustheid onder bewoners. De gaskraan was uiteindelijk een dag open.

### Wettelijk vastgelegde einddatum gaswinning

De staatssecretaris had inmiddels eind vorig jaar een wetswijziging ingediend bij de Tweede en Eerste Kamer voor het definitief sluiten van de gaskraan. Als deze wetwijziging goedgekeurd zou worden, zou het gasveld inderdaad definitief gesloten worden aan het einde van het gasjaar, namelijk op 1 oktober 2024.

Bijna unaniem stemde de Tweede Kamer vóór. Maar er was ophef over toen Eerste Kamerleden geheel onverwachts eerst een debat over leveringszekerheid wilden afwachten. De GBB en vele anderen reageerden zeer ontstemd over deze reactie vanuit de Eerste Kamer. Gelukkig bleek dit een storm in een glas water, en stemde de Eerste Kamer in april ook vóór. Toen kon de wet ondertekend worden en het Groningenveld eindelijk definitief gesloten worden. Omdat de winter inmiddels voorbij is, kan het veld dan ook per 19 april (na het ondertekenen van de wet) gelijk definitief dicht.



# Nieuwe manier van schade afhandelen

**Onze regeling voor schade aan gebouwen en objecten verandert. Stap voor stap gaan wij over naar een nieuwe werkwijze. Hierbij is het herstellen van de schade het uitgangspunt. Ook blijft een vergoeding tot de mogelijkheden behoren.**

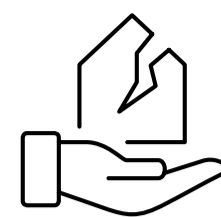
## Wij helpen u graag

Heeft u hulp nodig bij het melden van schade of heeft u vragen over een regeling? Bezoek één van onze steunpunten bij u in de buurt. U hoeft geen afspraak te maken en er zijn geen kosten aan verbonden. Onze zaakbegeleiders zitten voor u klaar.

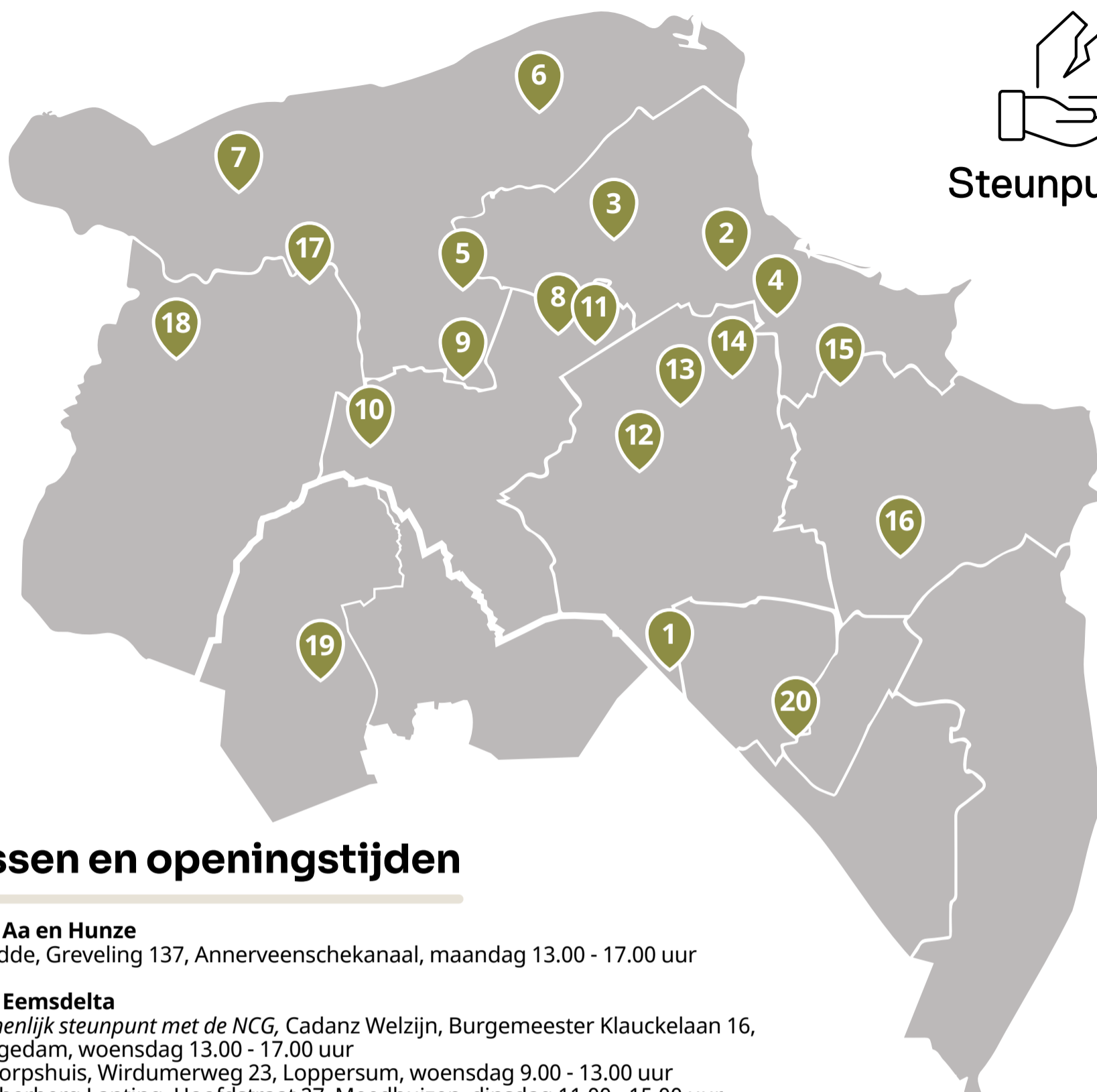
Met algemene vragen kunt u ons (gratis) bellen op 0800 4444 111. Wij zijn van maandag tot en met zaterdag bereikbaar van 8.00 tot 17.30 uur.

## Gezamenlijk steunpunt IMG en NCG

Op verschillende steunpunten werken wij samen met de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Hier kunt u terecht voor uw vragen over zowel de schadeafhandeling als de versterking van uw woning.



## Steunpunten



## Adressen en openingstijden

### Gemeente Aa en Hunze

- 1 De Badde, Greveling 137, Annerveenschekanaal, maandag 13.00 - 17.00 uur

### Gemeente Eemsdelta

- 2 *Gezamenlijk steunpunt met de NCG*, Cadanz Welzijn, Burgemeester Klauckelaan 16, Appingedam, woensdag 13.00 - 17.00 uur  
 3 Ons Dorpshuis, Wirdumerweg 23, Loppersum, woensdag 9.00 - 13.00 uur  
 4 Dorpsherberg Lanting, Hoofdstraat 27, Meedhuizen, dinsdag 11.00 - 15.00 uur (open in de oneven weken)

### Gemeente Het Hogeland

- 5 De Meenschaar, Kapelstraat 9, Bedum, donderdag 13.00 - 17.00 uur  
 6 *Gezamenlijk steunpunt met de NCG*, Versterkingspunt Het Hogeland, Hoofdstraat Oost 24, Uithuizen, woensdag 15.00 - 19.00 uur  
 7 Bibliotheek Leens, R. Ritzemastraat 2, Leens, dinsdag 9.30 - 13.00 uur

### Gemeente Groningen

- 8 Buurhoes, Gaykingastraat 17, Ten Boer, dinsdag 13.00 - 17.00 uur  
 9 De Wegwijzer, Ypemaheerd 42, Groningen, vrijdag 13.00 uur - 17.00 uur  
 10 Dorpshuis Hoogkerk, Zuiderweg 70-4, Groningen, donderdag 09.00 - 13.00 uur  
 11 Inlooppunt Woltersum, *van IMG, NCG en gemeente Groningen*, Dorpshuis De Bongerd, Dobbestraat 17, Woltersum, dinsdag 13.00 - 15.00 uur • donderdag 10.00 - 12.00 uur

### Gemeente Midden-Groningen

- 12 Dorpshuis de Ruyten, Ruitenweg 39, Froombosch, vrijdag 9.00 - 13.00 uur  
 13 *Gezamenlijk steunpunt met de NCG*, Versterkingspunt Midden-Groningen, Hoofdweg 156, Schildwolde, maandag 13.00 - 17.00 uur  
 14 MFC Siddeburen, Oudeweg 70, Siddeburen, donderdag 16.00 - 20.00 uur

### Gemeente Oldambt

- 15 't Trefpunt, Hoofdstraat 60, Nieuwolda, dinsdag 16.00 - 20.00 uur (open in de even weken)  
 16 Zalencentrum Lamain, Bosstraat 27, Winschoten, woensdag 9.00 - 13.00 uur

### Gemeente Westerkwartier

- 17 Dorpshuis Ezinge, Nieuwestreek 33, Ezinge, vrijdag 9.00 - 13.00 uur  
 18 De Nieuwe Wierde, Burmanniastraat 1, Grijpskerk, vrijdag 13.00 - 17.00 uur (open in de even weken)

### Gemeente Noordenveld

- 19 De Brinkhof, Brink 1, Norg, woensdag 13.00 - 17.00 uur

### Gemeente Pekela

- 20 De Riggel, Noorderkolonie 13, Nieuwe Pekela, donderdag 13.00 - 17.00 uur



Scan deze QR-code voor meer informatie over onze steunpunten

[schadedoormijnbouw.nl](http://schadedoormijnbouw.nl)

Coert Fossen

# In gesprek met Coert Fossen, voorzitter van de GBB

Interview Ineke Noordhoff en Kiet Winter, tekst Ineke Noordhoff

**In 2013 brachten de wietjes onder zijn bureaustoel hem spontaan in beweging. Coert Fossen wist direct wat er aan de hand was en vluchtte met zijn familie naar buiten. 'We hadden in Pakistan gewoond – daar maakten we ook aardbevingen mee. De eerste keer reageerden we volkomen verkeerd, we liepen wel naar buiten, maar bleven onder de veranda staan. Die kan dus zo op je vallen.' De 62-jarige bewoner van Middelstum grijnst om zijn toenmalige naïviteit – het liep voor hen goed af.**

Fossen is een bescheiden man. Maar achter die rustige persoonlijkheid schuilt een gedreven mens. Vanaf 2017 zit hij in het bestuur van de Groninger Bodem Beweging en toen Jelle van der Knoop afscheid nam in 2021 werd hij voorzitter. Het kost hem zeker een dag per week naast zijn betaalde baan. Zijn baas, de RUD Drenthe waar hij werkt aan de bodem- en waterkwaliteit, schikt wat in als dat agenda technisch nodig is – dat is heel fijn natuurlijk.

De vraag of het leuk is om voorzitter te zijn, beantwoordt hij volmondig met 'Ja. We zijn een kleine hechte groep en werken goed samen, daaraan ontleen ik mijn plezier.' Fossen is blij dat hij wat kan doen voor de bevingsgedupeerden – want wat hen overkomt is raakt hem diep.

Afgelopen jaar kenschetst hij als 'een ommekeer'. In elk geval op twee van de vier hoofddoelen van de GBB. 'We willen drie dingen: de gaskraan dicht, een parlementaire enquête, eerlijke schadevergoeding en een veilige woning voor alle gaswinningsgedupeerden.' De Parlementaire Enquête kwam er en gaf de Groningers een jaar geleden volmondig gelijk; de Groningers zijn willens en wetens in gevaar gebracht. Een pakket met vijftig maatregelen moet genoegdoening brengen (Nij Begun). En de wet die de gaskraan dichtdraait is afgelopen voorjaar door de Eerste Kamer getekend. Fossen blijft wel alert: 'Ik ben pas gerust als er beton in die pijpen zit.'

Maar het derde doel, veiligheid voor de bewoners, is nog lang niet bereikt. 'Er kunnen nog steeds bevingen komen. Dus je moet onveilige huizen zo snel mogelijk versterken.' Daarom wil de GBB niets weten van de lokalen overheden die graag meer problemen tegelijk willen oplossen. 'Als het daardoor langer duurt voordat iedereen veilig is, maken wij een andere afweging', is zijn heldere standpunt. Daarin zit de belangengroep op een lijn met het Staatstoezicht

op de Mijnen. Dat is de onafhankelijke staattoezichthouder die de regering al lang waarschuwde voor aardbevingsgevaar; de Parlementaire Enquête toonde aan hoe Den Haag de SodM aan de kant duwde om met lucratieve gaswinning door te kunnen gaan. Over de ruggen van Groningers dus.

Natuurlijk gunt GBB de bewoners verduurzaming van hun huis en verbetering van de straat, de buurt en het dorp. En uiteraard wil de belangenorganisatie ook dat inwoners maar één keer 'het huis overhoop' hebben en zou het prachtig zijn als de hele straat tegelijk aan de beurt is zodat de bouwrommel zo kort mogelijk hun leven beheerst. 'Maar als dat betekent dat er in een ander dorp mensen langer onveilig wonen, vinden we versterken toch belangrijker. Het kan niet zo zijn dat verduurzaming ten koste gaat van de veiligheid. Bovendien is de snelheid niet alleen belangrijk omwille van veiligheid. Veel gedupeerden wachten al jaren. Dit zorgt voor onzekerheid. Het is aangetoond dat dit slecht is voor de gezondheid. We zijn eraan toe om zo snel mogelijk een punt erachter te zetten.'

Het zijn lastige afwegingen, geeft hij toe en ook GBB heeft er mee geworsteld in het bestuur en tijdens de frequente gesprekken met de klankbordgroep en de leden. 'Verduurzaming van de huizen is onderdeel van de individuele genoegdoening. Dat vinden we ook heel goed. In onze provincie is de energiearmoede het grootst, terwijl ze hier afgelopen 60 jaar alle energie vandaan gehaald hebben, dat is toch te gek voor woorden? Maar verduurzaming van het ene huis betekent dat er minder bouwcapaciteit is om onveilige huizen te versterken, en dat telt zwaarder.'

Gemeenten maken daarin een andere afweging en ook de provincie wil meer regie en vecht daarvoor in Den Haag. GBB staat daar anders in. 'Als de regie meer lokaal zou liggen, zijn we bang dat je meer onderlinge



Coert tijdens een actie in het voorjaar van 2023

strijd en verschillen krijgt. Wij vinden het goed om de regie centraal, in Den Haag, te houden.' Fossen wijst erop dat gemeenten vele taken van het rijk in hun tas hebben gekregen die de gemeentelijke organisaties zwaar belasten. GBB is pragmatisch: waar kunnen ze het meest effectief opkomen voor gedupeerden? Daarom zit Fossen niet alleen aan tafel bij het ministerie maar ook bij de NCG (versterking) en IMG (schade).

GBB is om diezelfde reden kritisch over de 'deur-tot-deur-aanpak' die de commissie Verschillen adviseert. Fossen zucht: 'Weer een nieuwe werkwijze. Heel mooi hoor om bij iedereen langs te gaan en te vragen wat er nodig is, maar je wekt ook weer verwachtingen.' Want wat heb je nodig als je jaren van je leven hebt zien verdampen in onveiligheid en bureaucratie? Dat verschilt van mens tot mens en is veel ingewikkelder dan een gebouw veilig maken. Inmiddels zijn dure adviseurs een methodiek aan het bedenken voor de deur-tot-deur aanpak. En de energie die in de uitvoering gaat zitten, gaat ten koste van de aanpak van onveiligheid. Hij vindt het verstandiger om maatregelen die nu goed blijken te werken verder uit te breiden.

Nu twee van de vier hoofddoelen (stop de gaswinning en Parlementaire Enquête) binnen zijn gehaald, zal ook het werk van de GBB veranderen. Wordt het minder een actiegroep? 'Ho ho', klinkt het direct. 'We zijn geen actiegroep. We gebruiken actie als middel om op te komen voor gasgedupeerden. Daarnaast voeren we juridische actie en oefenen we invloed uit door overleg. Het wordt misschien minder belangrijk om de massa te mobiliseren op de Vismarkt, maar we zijn nog lang niet klaar.'

Fossen is er niet gerust op dat alle toezeggingen uit Den Haag over veiligheid en genoegdoening overeind blijven. Daarom blijft GBB bewoners informeren over hun rechten en toetsen ze of de instituten wel doen wat ze zeggen. 'Door het Kabinet is beloofd dat de trillingtool wordt afgeschaft, maar hier gebruikt het IMG dat instrument nog steeds. Ze beweren zelfs dat ze dat doen in het belang van de bewoners. Dat is echt totaal absurd.'

## Jongeren

Kiet Winter, de jonge GBB-redacteur, heeft een vraag voor de voorzitter van de GBB: 'Wat doen jullie voor jongeren?' Fossen geeft toe: 'We waren in het begin vooral een club van huiseigenaren. Kinderen zijn ook gedupeerden, dat zien we nu heel scherp en daar komen we nu ook voor op. Er is een kinderombudsman gekomen en toen er een vergoeding voor immateriële schade werd opgezet, hebben we kinderen daarbij getrokken.' Hij wil graag verder praten over de wensen van jongeren; zij hebben tenslotte de toekomst. 'Wij zitten regelmatig bij IMG en NCG aan tafel, we nemen jullie input graag mee en kunnen eraan bijdragen dat jullie geluid gehoord wordt.'

'Hoe zorgen jullie dat er naar je geluisterd wordt?', wil Kiet dan weten. Een terechte vraag want een tweede belangrijke bevinding van het Parlementaire Enquête rapport is dat overheden de belangenorganisaties van de Groningers systematisch opzij hebben gedrukt. 'Staatssecretaris Vijlbrief heeft daarin zeker een en ander betekend. Ik zie bij IMG en NCG nu echt wel een houding van 'maatschappelijke organisaties moet je erbij betrekken'. En ik merk ook dat lokale besturen dat meer beginnen te doen.'

## - Gekleurd verhaal -



### Mijn jeugd lag op het kerkhof

Zomers lang lagen we op het blakende aardevlees. Naast de dode dorpsbewoners namen we plaats onder de moederkerk nestelden ons tussen hun zerken en bedekten onze kleine lijven met gras, maar hoe vaak we elkaar ook ingroeven met slootwater overgoten en hoopvol weer verplantten, nooit schoten mijn wortels in de bewoonde grond, nooit ben ik als een van die doden met de Groningse schoot versmolten, al die jaren tevergeefs.

Maar ook zonder poten in de weke aarde groeiden en we vergroeiden wel met de dieren: we waren als de haan, de meerkoet en het kalf even onmondig piepten loeiden en krijsten we ons vormloos verdriet en vreugde in de lege lucht, even vol als de torenvalk kat en snoek waren wij vervuld van jachtlust even meedogenloos oh zo broos roofden scheurden haptten wij hongerden wij even hard sloegen traptten even ver waren we buiten zinnen als de dieren op het land.

De jaren brachten onomkeerbare verschillen aan: nog steeds jaagden we samen maar hij op het Vlees en ik op het Woord. Hij zocht naar voedsel om zijn tanden aan te slijpen, naar een spijs dat zijn mond nooit zou verlaten dat de galmende holte tot de nok toe vulde zodat van praten niks meer kwam.

Ik hongerde naar een woord. Een woord even weerbarstig als een graf dat de jaren kon doorstaan.

De dag dat ik op een lege maag uit het kerkhof vertrok en mijn land van herkomst ver weg achterbleef, was ik niet langer een noorderling, maar een omgedoopte inlander van buiten. Eenmaal buiten wist ik pas dat niet ik veranderd was en dat de afsplitsing al vanaf het gebaarde begin in mij leefde: Groningen is me altijd vreemd geweest, Groningen was altijd al een ander.



**Jackie de Bree schreef Mijn jeugd op het kerkhof en Wij het huis speciaal voor deze GBB-krant. Ze is 23 en opgegroeid in Westerwijtwerd. Ze behaalde haar bachelor Nederlandse taal en cultuur aan de Radboud Universiteit, en zit in het eerste jaar van de Schrijversvakschool in Amsterdam.**

### Wij het huis

Weet dat een huis is als een lichaam dat niet bloedt maar verbrokkelt, dat het niet van uitputting zucht maar kraakt, niet zwijgt, maar galmt, niet schreeuwt maar verzwakt scheurt en bezwijkt, en weet ook dat de moeders, nog steeds de moeders, net zo liefkozend voor een woning zorgen, dat dat iets zegt, maar weet vooral dat een huis, in al zijn gedaantes, altijd een fysieke vorm heeft en dat het iets is dat kapot kan gaan. weet vooral dat iedereen reikhalzend naar heelheid verlangt en juist dat zo vaak gedwarsboomd . en jij maar zeggen dat Weet dat niet het huis dat niet faalt het huis faalt Niet als het niet garant voor bescherming staat als inbreker een vandalist via de bodem binnendringt want iedereen staat ongewapend tegenover onderaards maar niemand heft het hoofd geweld als het huis ten onder gaat. ongeschikt voor de strijd

en jij maar zeggen dat

't is gewichtloos praten

wat je doet

je zegt het weer

en weer

En ik zeg:

Als je met water lijmt wat je eerst eigenhandig uiteengereten hebt, lik je onze wonden met een zoute tong, jij ontrouwe hond.

Jij mol, waag het herhaal niet dat je het niet weet troost jezelf niet met de gedachte, dom en blind die gedachte, met de gedachte dat een thuis buiten de muren reikt, dat het niet meer is dan een verhuisbaar gevoel een kwestie van wederopbouw. Bedenk: een huis en zijn bewoner bestaan alleen dankzij elkaar.

Een huis ontdaan van inwoners is slechts dit: een hol geraamte van iets dat eens was of dat eens iets kan zijn, maar op zichzelf is het niks.

En andersom: iemands eigendom beschadigen is iemand heelheid ontnemen, is iemand gedeeltelijk onteigenen en begrijp dat een ander verwonden evenzeer een vorm van bestelen is.

Maar dat wist je al.

Ik vervolg: iemand dwingen om te verhuizen is iemand dwingen om te verbrokkelen, uiteen te vallen in onevenredige delen: in degenen die hij - in en door - en - buiten en zonder - dat huis is, daarom is iedere vertrokkenene tenslotte armer van verlies, omdat hij niet alleen het huis achterliet.

Je knikt, kalm en onaangedaan.

Ook dat wist je al.

Je wist toen je zei: vertrekken of verduren, dat er nooit sprake van een keuze was.

# Een sterk rapport, maar nu nog het vervolg

Interview Kiet Winters en Fenna Smits, tekst Merel Jonkheid en Josie Borger

**Eind maart 2024 verscheen in opdracht van het IMG het rapport “Herstel en versterk de Groninger jeugd, nu!” van de Hanzehogeschool Groningen. Het doel van het onderzoek was het bestaande hulpaanbod voor kinderen en jongeren in het bevinggebied in kaart te brengen en te kijken hoe het beter kan. Volgens de onderzoekers stemmen de resultaten niet vrolijk. Maar de mogelijkheden om de situatie te verbeteren, bieden volgens hen toch hoop. Zo stelden zij een masterplan op, met één overkoepelde algemene aanbeveling: ‘Ontwikkel een overkoepeld, integraal en intersectoraal masterplan voor het psychosociaal welzijn van kinderen en jongeren, waarin goede governance en regie gekoppeld worden aan participatie.’**

Fenna Smits en Kiet Winters spraken uitgebreid met Susan Ketner, Chantal van der Sluis en Vera Sas, samenstellers van het rapport.

Kiet vraagt zich af waarom in het onderzoek alleen met professionals is gesproken, en niet met jongeren. “Zij weten immers toch het beste wat er speelt? Ik zit niet op school, en ik heb geen contact met zorgprofessionals, dus hoe word ik dan goed vertegenwoordigd?” Dit stond niet in de onderzoeksopdracht, maar bovenal wilde het onderzoeksteam jongeren niet nog verder belasten. “Er wordt al veel bij hen neergelegd. Dit onderzoek gaat veel meer over de structuren, over hoe het jeugdbeleid is opgezet. Dit is het fundament. De tweede stap is inderdaad met jongeren praten.”

Fenna: “Het zou enorm zonde zijn als het hierbij blijft. Wie is er verantwoordelijk voor de aanbevelingen?” Kiet valt haar bij. “Er wordt gepraat, maar er gebeurt niks. Hoe moeten we verder komen?” Susan: “Iedereen is betrokken, maar het probleem lijkt van niemand. Ik begrijp je vraag heel goed.” Dit is gelijk ook het meest frustrerende bij het opstellen van een onderzoeksrapport, zegt de groep. “Je kunt de feiten presenteren, aanbevelingen doen, maar vervolgens is het afwachten wat ermee gedaan wordt.”

Wat de groep opvalt is dat er buiten de provinciegrenzen, en zelfs in de stad Groningen, vaak nog weinig bewustzijn is over de impact van de gaswinning. Susan: “Ik dacht, dit weet iedereen toch? Maar dat was niet zo. Dat heb ik hier wel van geleerd.” Kiet noemt dat



er ook onwetendheid is omdat veel jongeren er niet mee bezig willen zijn. Daarom wordt er ook niet over gepraat. “Het had zoveel impact op mijn leven, ik wilde er een tijd lang helemaal niks mee te maken hebben”.

Er moet daarom niet alleen hulp komen voor de kinderen van nu, maar ook voor de jongvolwassenen zoals Kiet die door de gaswinning en bureaucratie een slechte jeugd hadden. Die groep realiseert zich vaak pas achteraf wat voor impact de gaswinning op hun leven heeft gehad, omdat het ‘normaal’ lijkt als je er middenin zit. “Vergeet deze groep niet”, benadrukt Kiet.

Fenna noemt dat er veel is, maar dat het totaal ontbreekt aan overzicht. De vraag is inderdaad of alles in kaart is gebracht. De onderzoekers spreken van een ‘kinderpaghetti van instanties’. Bovendien ontstaat er volgens hen rondom elke crisis

een ‘markt die gaten opvult’, maar niet verder gaat op wat er al is. De bezuinigingen van de afgelopen tijd, bijvoorbeeld in de jeugdzorg, maken de situatie niet beter. De onderzoekers adviseren daarom: “Er is al heel veel. Tuig niets nieuws op, kijk naar wat er al is.”

Een suggestie uit het onderzoek is om een online platform voor jongeren op te zetten, een centraal punt waarbij alle belangrijk actuele informatie makkelijk te vinden is. En toevallig blijkt Kiet hier al mee bezig te zijn! Ze spreken af om hierover contact te houden.

Jongeren betrekken bij vervolgonderzoek is een volgende stap. Het is niet duidelijk wie dat moet oppakken. Kiet: “Moet het vervolgonderzoek niet het meten van de behoeften van jongeren zijn? Volgens Susan zou dat een mooi vervolg zijn, maar de opdracht ligt er nog niet. Kiet: “Kun je niet bij iemand hiervoor aankloppen, zoals het IMG?” Het is belangrijk dat jullie doorgaan! We moeten niet jullie netwerk en kennis verliezen.” Daar zijn de onderzoekers het roerend mee eens.

Benieuwd naar het rapport en het hele gesprek tussen Kiet, Fenna en het team van onderzoekers? Luister dan de bijbehorende podcast via [www.groninger-bodem-beweging.nl](http://www.groninger-bodem-beweging.nl)

## Kinderen en jongeren op de agenda!

Interview Cody Rozema en Fenna Smits, tekst Merel Jonkheid

**Cody Rozema en Fenna Smits gaan in gesprek met Els van Schie. Els is ruim 2,5 jaar bestuurslid bij het IMG. In het bestuur van het IMG lag de nadruk aanvankelijk op juristen, Els is afwijkend door haar achtergrond als psycholoog. Els haar aandachtspunt is dan ook meer de dienstverleningskant, zo zegt ze zelf. Els: “de drie M’s (milder, menselijker, makkelijker) zijn mij op het lijf geschreven. Ik houd me bezig met de immateriële schade en met complexe, vastgelopen dossiers”.**

Het gesprek komt al snel op het rapport Herstel en versterk de Groninger jeugd, nu! Het IMG heeft de Hanzehogeschool gevraagd om onderzoek te doen naar wat kinderen en jongeren uit het bevinggebied nodig hebben. Wat gaf hier aanleiding toe? Els: “Bij de immateriële schadevergoeding gaat het om het uitkeren van geld. Iedereen kan hier aanspraak op maken, ook kinderen. Maar met een zakje geld is de schade niet weg. Er is veel leed. Jongeren kampen met gebrek aan perspectief, depressies, kunnen slecht kunnen slapen, enzovoorts. Allemaal narigheid die vaak voortkomt uit de bevingsellende. Daarom is alleen een immateriële schadevergoeding van het IMG niet voldoende. Ik wil dit agenderen, zodat we kunnen zorgen voor herstel.”

Cody, zelf opgegroeid midden in het bevinggebied, beaamt dit. Volgens hem helpt de immateriële schadevergoeding iets op individueel niveau, maar hij kaart ook aan dat het een collectief probleem



Fenna Smits en Cody Rozema in gesprek met Els van Schie

is. Het versterken van de leefomgeving moet breed aangepakt worden, zoals ook het rapport aanbeveelt. Volgens Cody moet hier meer de nadruk op liggen. Hij vraagt zich af wie de handschoen oppakt. “Zijn de maatregelen aan het IMG gericht?”

Els: “Nee, helemaal niet. We hebben het onderzoek laten doen om het probleem zowel in Den Haag als in de regio te agenderen. De gemeenten hebben middelen gekregen en moeten een plan maken. Het onderzoek zou hieraan kunnen bijdragen. Ook kan het input geven voor de sociale agenda die op dit moment gemaakt wordt. Ik vind het heel belangrijk dat jongeren en kinderen aandacht krijgen, ook als er plannen gemaakt worden!” Cody: “Beaamt niet iedereen dat?” Els: “Het wordt beaamd, maar dat zien we in de plannen

niet altijd terug. Er gaat veel aandacht naar de versterking, er is vooral oog voor volwassenen.”

Cody: “Wie neemt daar eigenaarschap over? Hoe gaan we dit concretiseren?”

Els: “Ik hoop dat de Tafel ‘Sociaal en Gezond’ (een regionaal overleg met bestuurders) dit oppakt. Zij hebben onlangs 55 miljoen aan middelen gekregen. We hebben binnenkort ook een gesprek met vertegenwoordigers van de scholen om te kijken wat zij kunnen doen, en hoe zij aansluiting kunnen zoeken. We willen ook best helpen met het organiseren van een bijeenkomst of meedoen aan vergaderingen. Maar het IMG kan het eigenaarschap hiervan niet overnemen. We doen, zoals gezegd, vooral ons best om het te agenderen.”

Fenna noemt dat er veel initiatieven bestaan, ook voor jongeren en het verbeteren van de leefbaarheid en gezondheid, maar dat ze niet van elkaars bestaan afweten. Ook van de Tafel Sociaal en Gezond hebben Cody en Fenna bijvoorbeeld nog niet eerder gehoord. Fenna: “Het is enorm versnipperd, terwijl samenhang zo belangrijk is.” Dit beaamt Els en Cody. Els noemt dat Cody en Fenna maar eens aan moeten kloppen bij de desbetreffende ambtelijke werkgroep van de bestuurlijke tafel, want “plannen moeten nu eens met jongeren gemaakt gaan worden”. Hier zijn Cody en Fenna het volledig mee eens.

Fenna: Wat is je bijgebleven uit het rapport? Els: “Gebruik de professionals die er echt verstand van hebben als je aanbod voor jongeren creëert. Zij kunnen ervoor zorgen dat alle jongeren, dus ook die groep waar het écht slecht mee gaat, meegenomen worden. Vergeet dat niet.”

Volgens Fenna en Cody heeft het rapport impact gehad. Ze zijn er veel op geweest door anderen, het is onderwerp van gesprek. Nu is het belangrijk om het er niet bij te laten en de aanbevelingen echt te concretiseren. Cody, tot slot: “We moeten mensen in de actiestand krijgen en ervoor zorgen dat bij alle professionals de neuzen dezelfde kant op wijzen.” En dat is volgens Els precies het doel van het rapport.

Benieuwd naar het hele gesprek tussen Els, Cody en Fenna? Luister dan de bijbehorende GBB-podcast via [www.groninger-bodem-beweging.nl](http://www.groninger-bodem-beweging.nl)



# ‘Laten we **kansen creëren** voor een nieuwe generatie die **met volle trots** kan zeggen dat ze **Groningers** zijn’

Door Cody Rozema

**We maken een uitstapje naar augustus 2012. Mijn zus, ouders en ik (11 jaar) kwamen thuis van een vakantie in Schotland toen in de woonkamer een plasje water lag. Mijn Donald Duck tijdschrift dat in de vensterbank lag kon de prullenbak in, balen... Voor mijn ouders was er echter een grotere zorg.**

Terwijl wij in het buitenland zaten werd Groningen opgeschud door de beruchte beving van Huizinge. Een week eerder, halverwege de vakantie, voelde ik al een spanning bij mijn ouders, al kon ik niet plaatsen wat het was. Nu begrijp ik dat ze destijds het nieuws hoorden en vreesden voor de toestand van hun eigen huis.

De schade? Enkele zichtbare scheurtjes in de binnen- en buitenmuur met lekkage, twee ramen moesten direct vervangen worden. In de maanden daarna waren papa en mama steeds heel druk. ‘s Avonds lag de keukentafel vol papieren en werd de toon van hun gesprekken steeds minder enthousiast. Als het nieuwsgierige kind dat ik was gluurde ik wel eens naar hun spullen, en op een document stond de titel: “Wat te doen bij aardbevingsschade?”

Mijn moeder had een bedrijf aan huis en mijn vader, die timmerman is, had jaren aan vakmanschap en liefde in de woning gestopt. Opeens stortte die investering in elkaar. Enkele maanden later verscheen een nieuw document op tafel. “Scheiden of blijven?”, luidde de titel. De financiële zorgen door schade in een tijd waar compensatie niet denkbaar was heeft de relatie van mijn ouders gebroken, en met hen velen andere.

Ik was echter een kind, die er niks van snapte en wiens leven compleet werd ontwricht. In die periode voelde ik met name boosheid en verdriet, en gaf door de vraagtekens mijzelf de schuld. Ondanks dat mijn ouders hebben uitgelegd dat het echt niet aan mij lag konden ze niet precies uitleggen wat er wel aan de hand was, dus trok ik mijn eigen conclusies. Dit leidde ertoe dat ik op jonge leeftijd een negatief zelfbeeld en depressieve gevoelens ontwikkelde, waardoor ik precies in de overgang naar de middelbare school in een sociaal isolement terecht kwam. Inmiddels begrijp ik dat ze mij in bescherming namen voor de harde, bureaucratische werkelijkheid, en hun kind niet zo jong wilden meegeven dat de overheid je niet verder helpt. Mijn ouders verwijt ik niks. Voor dat ze mijn zus en mij in bescherming hebben genomen ben ik ze juist eeuwig dankbaar. Dat de overheid lang niet altijd naast je staat zou ik door de jaren heen alsnog leren.

Toen ik 15 jaar was groeide mijn politieke interesse en begon ik te begrijpen wat in Groningen speelt. Op een dag kwam ik te laat op school en moest daarom een uur langer blijven. Die tijd gebruikte ik om een artikel te lezen over het onrecht in Groningen. Als jongere kon ik me niet voorstellen dat de mensen die de ‘baas’ zijn in Nederland hiermee wegwamen, terwijl ik door een lekke band moest nablijven. Dit moment is me bijgebleven, omdat ik daar in het straflokaal besloot dat ik iets wilde doen tegen het onrecht.

Enkele jaren later, in 2018, was ik 17 en nog nauwer betrokken bij het dossier. In dat jaar organiseerde Code Rood een blokkade van het NAM tankenpark bij Delfzijl. Voor mij was het ontzettend interessant om voor het eerst zo’n demonstratie mee te maken. Ik herinner mij nog altijd dat ik op een dinsdagmiddag na school naar Farmsum ben gefietst om te ervaren hoe het was. Bij een stapel hooibalen leerde ik nieuwe mensen kennen. Ik kreeg koffie en ging in gesprek met iedereen, waaronder twee agenten. Ze vroegen wat ik daar deed.

Naïef, jong en boos legde ik uit hoeveel duizenden euro’s waardevermindering mijn ouders hadden op hun huis en welke stress ik heb meegemaakt. De reactie? “Je weet niet eens wat een rug is, kind. Ga naar de speeltuin of naar huis en ga je huiswerk maken. Jij hebt hier niks te zoeken.” Dat was de eerste keer dat ik keihard voelde dat je als jongere beter je mond kan houden.

In hetzelfde jaar haalde ik met de hakken over de sloot mijn Havodiploma. Ik begon met een hbo-opleiding in Groningen en mijn wereldbeeld verbreedde. Het dagelijks leven bestond vooral uit school en de bevingproblematiek. Ik wilde weten wat er speelt, in een poging het te doorgronden. In mijn omgeving zag ik nog steeds onrecht en mensen met pijn. Dat kan een mens toch niet zomaar naast zich neerleggen? Ik deed vrijwilligerswerk bij een organisatie die gedupeerden helpt hun recht te halen.

Niet alleen was dit veel interessanter dan een opleiding, het eiste emotioneel ook



veel meer. Het gevolg hiervan was een jaar studievertraging. Nadat ik in 2019 herstelde van deze psychische dip begon ik een nieuwe opleiding en besloot niks meer te doen omtrent het gasdossier. Ik stopte met het kijken van debatten en krantenkoppen gingen aan me voorbij. Ik heb nooit professionele hulp gezocht of gehad, want ik “moest het me niet zo aantrekken”, aldus mijn omgeving. Schaamte overheerste en ik accepteerde dat ik als geboren en getogen Groninger simpelweg 1-0 achterstond.

Een paar jaar later zag het leven er weer een stuk positiever uit. Ik ben gestopt met cynisme, of boosheid. Daarmee komen we nergens. Opgroeien in aardbevingengebied heeft me geleerd dat de wereld niet eerlijk is, maar het enige waar je invloed op hebt je eigen handelen is. Daarom heb ik in 2021 de stichting Jong Noord mede opgericht. De stichting is bedoeld om projecten te ontwikkelen voor jongeren in Eemsdelta. Zo zijn we aanjager van een nieuw urban sportpark, sturen we jaarlijks tientallen jongeren op Europese uitwisselingen en behartigen we de belangen van jongeren in de lokale politiek.

De stichting is hard gegroeid en in 2023 zijn we betrokken geraakt bij Nij Begun. We voerden gesprekken met de staatssecretaris, provincie en natuurlijk jongeren om duidelijk te maken wat de nieuwe generatie in Groningen nodig heeft. De inhoud hiervan zou de rest van deze krant kunnen vullen, dus laat ik even achterwege. De stichting willen we opschalen van Eemsdelta naar Groningen en de Noord-Drentse gemeenten (Gebied Nij Begun) om ons met een hoop-

volle en assertieve houding in te zetten voor de nieuwe generatie. Mooie woorden zijn we inmiddels wel gewend, maar Groningen vraagt om daden. Hier willen we met Jong Noord onderdeel van zijn.

Begin 2024 kreeg ik van het IMG een immateriële schadevergoeding van €5000. Toen ik deze toezegging kreeg moest ik even hardop lachen. Eén jaar studievertraging heeft mij €3000 extra kosten opgeleverd. Ook kan ik pas een jaar later aan het werk, dus kostte de emotionele schade door de gaswinning mij een jaarkomen. Daarnaast kan je iemand zijn jeugd natuurlijk niet afkopen. De ‘oude ik’ zou hebben geschreven dat dit voelt als een schop na. Toch ben ik ervan overtuigd dat we anders moeten kijken.

Pijn uit het verleden nemen we mee. De gaswinning is onderdeel geworden van onze Groningse identiteit. Wie echter vooruit wil kan het zich niet permitteren om over zijn schouders te kijken. Het geld van IMG heb ik meteen overgemaakt naar Jong Noord en gebruikt om de organisatie verder op te bouwen. Hoe mooi zou het zijn als dat bijdraagt om Groningse kinderen weer een onbezorgde jeugd geven, iets wat mijn generatie niet heeft gehad?

Het enige waar we invloed op hebben is ons eigen handelen. Laten we kansen creëren voor een nieuwe generatie die met volle trots kan zeggen dat ze Groningers zijn.

Cody Rozema is 23 en woont in Appingedam. Hij is onder andere mede oprichter en voorzitter van Jong Noord.

*Vroeger droomde ik wel eens dat het huis zou instorten, en dat ik dan ‘s nachts met bed en al door de verdieping zou zakken. Vanuit de naïviteit en onzekerheid die horen bij het kind zijn was ik dan niet zozeer bang voor de pijn, maar wel voor het idee dat ik in mijn onderbroek gevonden zou worden! Ik schaamde me voor die fantasie, dus heb een paar jaar zonder uitleg alleen met pyjama aan willen slapen.*

# Aardbevingscoach: wij staan voor je klaar!



Aardbevingen veroorzaken niet alleen schade aan gebouwen. Mensen kunnen veel last (sociaal emotionele schade) hebben van alles wat er gebeurt. Blijf daar niet mee rondlopen! Schakel de aardbevingscoach in!

## Grote gevolgen

De gevolgen van aardbevingsschade zijn groot en niet alleen voor jouw woning! Denk aan lang wachten op schade herstel, je niet serieus genomen voelen, per direct je huis uit omdat je huis niet veilig meer is, naar een wisselwoning moeten verhuizen omdat je huis versterkt moet worden, je huis moeten verkopen waar geen interesse voor is. Je voelt je gefrustreerd, boos, machteloos en bang tegelijk. Het zijn voorbeelden van wat er op je af komt als je in een aardbevingsgebied woont.

## De aardbevingscoaches zijn er voor jou!

Met al deze gevolgen kun je en hoeft je niet alleen mee om te gaan. Schakel de aardbevingscoach in. Wij bieden je een luisterend oor of staan je bij in contacten met de verschillende instanties die over bevingsschade gaan. Daarbij ondersteunen we jou en je burens om samen weer grip te krijgen op je woon- en leefomgeving. Wij staan voor je klaar! Neem contact op met Mensenwerk Hogeland en bel (0595) - 745 090.

Mensenwerk Hogeland  
Kapelstraat 9  
9781 GK Bedum

[www.mensenwerkhogeland.nl](http://www.mensenwerkhogeland.nl)  
info@mensenwerkhogeland.nl  
t (0595) 745 090



**mensenwerk  
hogeland**

Onderdeel van Tintengroep

## ZELFVOORZIENEND- EN NOODSTROOMSYSTEEM



**victron energy**  
BLUE POWER

Naarmate er meer zonne- en windenergie vrijkomt, wordt het steeds moeilijker en duurder om de stabiliteit van het net te garanderen. Tussentijdse opslag van energie (ESS genaamd) wordt daarom in snel tempo een essentiële tool om stroomschommelingen op het net binnen hanteerbare grenzen te houden.

Doordat de teruglever vergoedingen afnemen, neemt de potentie voor een energieopslagsysteem voor eigen gebruik iedere dag toe. Tussentijdse energieopslag verhoogt het eigen verbruik van opgewekte zonne- en / of windenergie. De logische volgende stap is dan ook 100% eigen verbruik en onafhankelijkheid van het net.

Dynamisch ESS behoort ook tot de mogelijkheden, dit is een nog uitgebreider, geautomatiseerd energieopslagsysteem welke

als aanvulling op een regulier ESS systeem gebruikt kan worden.

Victron Dynamic ESS speelt in belangrijke mate in op de groeiende populariteit van dynamische stroomtarieven met gebruik van Day ahead prices

Het voornaamste doel van Victron Dynamic ESS is om de totale kosten van het gebruik van stroom verder te helpen minimaliseren. Daarbij alle kosten meenemend: zoals die van het vaste elektriciteitsnet, van de verbruiksenmerken, de batterij en overige systeonderdelen.

Het systeem houdt rekening met dagelijkse dynamische stroomtarieven, maar ook met actuele netbeperkingen. Het neemt verder de specifieke status, capaciteitskenmerken en

overige eigenschappen van de aangesloten thuisbatterij mee. Bovendien baseert het zich, waar mogelijk, op prognoses voor laden, verbruik én aanstaande zonne-energieopbrengst.

Op basis daarvan plant en regelt Victron energy Dynamic ESS de laad- en ontladcycli van de thuisbatterij; voor een zo efficiënt en goedkoop mogelijk resultaat. Een dynamisch energieopslagsysteem is dus feitelijk een add-on op een al bestaand ESS.

Victron energy voorziet in de juiste componenten wanneer het gaat om thuisopslag, zelfs voor oplossing in combinatie met een dynamische energie contract waarbij opslag en terug leveringen geoptimaliseerd worden aan de hand van de geldende uurtarieven

Van accu's, omvormers/laders tot eenvoudi-

ge te installeren maar doeltreffende uitleesapparatuur.

Onze website biedt een grote bron aan informatie wat verschillende energiesystemen betreft en veel voorbeeld schema's zijn vooraf te downloaden waardoor er voor de juiste producten gekozen kan worden. Ook zijn de lokale dealers hier te vinden. Voor meer informatie, neem gerust contact op.



**Victron Energy BV**  
De Paal 35, 1351 JG Almere  
Tel.: 036 - 5359700

[www.victronenergy.com](http://www.victronenergy.com)

# Groningen blijft

Door Welmoed van den Bergh

**Ik wist een ding zeker toen ik in 2015 mijn vwo-diploma haalde: ik ga op kamers in Groningen. Ik was achttien, geslaagd voor mijn eindexamens en eindelijk klaar om de wijde wereld in te gaan. Wat was ik trots, toen ik mijn tekenleraar van de middelbare school in Haarlem vertelde dat ik naar Groningen zou verhuizen. 'Dan moet je wel goed alle meubels vastschroeven,' lachte hij. Ik keek hem verwaasd aan, geen idee dat hij het gekscherend bedoelde: 'Vanwege de aardbevingen,' voegde hij toe. 'Oooh...' zei ik, net achttien en nog niks van de wereld gezien.**

Mensen die ik ontmoette in mijn eerste studiejaar reageerden vaak verbaasd als ik ze vertelde dat ik uit Haarlem kwam: 'Wil je dan niet in Amsterdam gaan studeren, dat is toch veel dichterbij?' Maar nee, ik wilde zo ver mogelijk weg verhuizen, antwoordde ik steevast: 'En ik vind Groningen een superleuke stad.'

En dat was en is nog steeds ook zo: al voordat mijn studententijd begonnen was voelde ik me verbonden met Groningen. Ik voel me er thuis.

Mijn eerste studie bleek niet voor mij en na ongeveer een half jaar studeren wist ik al dat ik de overstap naar een andere opleiding zou maken. Toch wist ik ook toen weer een ding zeker: ik blijf in Groningen.

Misschien ervaarde ik een soort omgekeerde nostalgie? Mijn oma, mijn opa en mijn moeder komen uit Veendam en hebben in Groningen gewoond, en ik hoorde altijd mooie verhalen over die tijd - die ik ondertussen zelf ook leefde. 'De stad voelt knus en tegelijkertijd werelds aan', 'de mensen zijn vriendelijk', 'er is altijd wat te beleven'.

Even doorspoelen naar de tegenwoordige tijd, want hoe is het gekomen dat ik nu deze column mag schrijven?

In 2021 begon ik met een master Journalistiek aan de Rijksuniversiteit, en als onderdeel van die opleiding moest ik ook stage lopen. Zo kwam het dat ik van mei tot december 2023 mee heb mogen werken als onderzoeksredacteur aan de vierdelige documentaireserie 'De aarde beeft' van NTR Geschiedenis, die begin dit jaar is uitgezonden op tv. De documentaireserie gaat over Groningen, over de vondst van het gas en de nasleep daarvan, maar ook over de rijke geschiedenis van de provincie, het land en de Groningers zelf.

In die periode heb ik me verdiept in het gasdossier, ben ik in de geschiedenis van de provincie gedoken en heb ik tientallen Groningers gesproken over hun ervaringen. Mensen vertelden me hoe het was om een aardbeving mee te maken, mensen lieten me de scheuren in hun huis zien. Mensen deelden hun verdriet, hun zorgen en hun onzekerheid over de toekomst. Ze vertelden me hoe ze langzaam alle vertrouwen in de overheid kwijtraakten.

Die verhalen hebben een grote indruk op me gemaakt. Mijn collega en ik zaten na die gesprekken vaak sprakeloos in de auto, verbijsterd. We reden door de prachtige landschappen onder weidse luchten en voor ons verzezen alleen nog maar meer vragen.



Hoe meer ik te weten kwam, hoe meer ik me begon af te vragen hoe het kon dat ik hier zo weinig vanaf wist. Natuurlijk, ik wist dat er hevige bevingen waren in Groningen. En ik wist dat de politiek al jaren - koste wat het kost - de gaskraan openhield.

Maar dat de sociale cohesie in sommige wijken helemaal afbrokkelde? Dat voor de meesten niet de aardbevingen zelf, maar het proces dat daarna kwam de grootste stress veroorzaakte? Dat de aangerichte schade niet alleen de huizen maar ook de mensen liet wankelen? En dat sommige mensen al tien jaar of langer wachtten op duidelijkheid?

Ik wist het niet.

In de eerste maanden van mijn stage raakte ik maar niet uitgepraat bij mijn vrienden. Ik stond versteld van alle informatie, maar

hoe kon het dat wij als studenten in de stad maar zo weinig gemerkt hebben van wat daar, vlakbij, aan de hand was?

Ik vind het beschamend. Nu hoop ik dat we met zijn allen verder komen dan verbazing: het is inderdaad belachelijk, nu is er tijd en ruimte voor oplossingen.

Ik denk nog vaak terug aan de gesprekken die ik heb gevoerd en ik vind het heel bijzonder dat ik bij deze stage de kans heb gekregen om Groningen en de Groningers op zo'n oprechte en mooie manier te leren kennen. Het voelt soms ingewikkeld en bitterzoet. De documentaire is klaar, mijn stage is afgerond, maar voor veel van de mensen die in het aardbevingsgebied wonen is het nog lang niet voorbij.

Het minste wat ik kan doen is de verhalen bij me blijven dragen en gesprekken blijven voeren. Ik zal erover blijven praten met anderen, het ook aan mensen buiten Groningen vertellen. In mijn werk wil ik vragen blijven stellen. Ik wil ongemakkelijke of gevoelige onderwerpen niet uit de weg gaan, en op een integere manier verhalen aan het licht brengen.

Inmiddels ben ik 27 en weet ik bijna niks zeker: Bewandel ik wel het juiste pad, heb ik wel de beste keuzes gemaakt? Zal ik ooit een huis kunnen kopen? Vind ik ooit mijn journalistieke droombaan? En moet ik daarvoor terugverhuizen naar het westen van het land?

Het zijn allemaal vragen waar ik geen antwoord op heb. Toch weet ik een ding zeker: wat ik ook doe, Groningen blijft bij mij.

Welmoed is 27, woont in Groningen, is freelance journalist en werkt onder andere als redacteur bij RTV Noord.

# De mentale strijd van Jong Groningen

Door Chalysse Rendering

**Groningen, de stad van Martini en (he)laas) martelgang voor de jeugd. Onze jonge stadsgenoten, de zogenaamde "millennials" en "Gen Z-ers", hebben het niet makkelijk. En nee, dat komt niet alleen omdat ze vastzitten aan de meest bizarre huurprijzen of dat de friet bij Frietwinkel soms toch echt aan de zoute kant is. Nee, het gaat dieper. Hier volgt een column over hun mentale welzijn en hoe ze met wat hulp (en misschien een beetje humor) door de dagen heen komen.**

Stel je voor: een jongere in Groningen. Ogen half dichtgeknepen van slaapgebrek, de geur van Red Bull vermengd met een vleugje studieboek, en een permanent verwarde blik dankzij de nieuwste college-aantekeningen die volstaan met woorden zoals "metafysica" en "ontologisch". Het leven van een student in Groningen is niet voor de zwakken van geest.

In het Noorderplantsoen zie je ze vaak, starend naar de eenden, hopen op een soort goddelijke openbaring (of gewoon dat de eenden iets grappigs doen). Het

schijnt namelijk dat de meeste diepzinnige gedachten ontstaan tijdens het staren naar vogels. Of in ieder geval, dat is wat de filosofiestudenten je willen doen geloven. "Waarom zijn we hier? Wat is de zin van het leven?" vragen ze zichzelf af, terwijl een eend ongestoord een waterige donut wegwerkt.

Thuisgekomen wacht hen de realiteit: deadlines, tentamens en groepsprojecten waarin minstens één groepslid zich nooit laat zien. De angstaanjagende piepjes van de DUO-app zorgen voor meer nachtmerries dan een horrorfilm. "Weer een bericht van DUO, ze zullen mijn eerste geboren kind niet willen, toch?" grapt Jeroen, derdejaars student Psychologie, terwijl hij nog een blikje Red Bull opent. We lachen, maar diep van binnen voelt hij de knoop in zijn maag die elke student herkent.

En dan is er nog het sociale leven. De paradox van eenzaam zijn in een studentenhuis vol mensen. Natuurlijk, je kunt altijd terecht bij je huisgenoten, zolang je er geen probleem mee hebt om een interventie te doen wanneer ze

weer eens de keuken omtoveren tot een kunstwerk van aangekoekte pastasaus en lege bierflesjes. Maar hey, het is beter dan alleen zijn, toch?

Mentale gezondheid is een serieuze zaak, maar soms heb je humor nodig om de absurditeit ervan in te zien. En dat is waar Groningen in uitblinkt: de kunst van het relativiseren. Laten we niet vergeten dat de mentale gezondheid van jongeren in Groningen een serieuze zaak is. Maar een gezonde dosis humor kan de zwaarste lasten lichter maken. Dus, lieve Groningse jeugd, vergeet niet te lachen. En mocht het echt te veel worden, weet dan dat er altijd hulp is. Of het nu van een vriend, een eend of een professional is - je staat er niet alleen voor.

En onthoud, zelfs in de donkerste tijden, blijft Groningen de stad waar de lucht altijd een beetje blauwer lijkt, vooral na een goede lachbui.

Chalysse is 18, zit in VWO5 en woont in Siddeburen.



**BOUWSCOOP**

"een brede blik op bouwen"

planeconomie  
milieulasten  
BIM coördinatie en controle  
bouwregelgeving  
huisvestingsadvies  
bouwkosten

www.bouwscoop.nl

**nvbk** **Eco Quaestor**

aardbevingsbestendig energieneutraal nieuwbouw verbouw



Jacob Veltman architect Winsum  
info@jacobveltmanarchitect.nl

0595 44 50 60  
www.jacobveltmanarchitect.nl

**BASS** BV  
timmerbedrijf  
www.timmerbedrijfjanboss.nl

Rijksweg 13 Wirdum Tel. 0596-572351  
www.timmerbedrijfjanboss.nl

Waar vakmanschap en kennis samen komen  
jan@timmerbedrijfjanboss.nl - 06-55165522

lid van Bouwend Nederland  
CEMEX  
De Bouw maakt het

**VERHUISBEDRIJF OMA**

**AARDBEVINGSSCHADE?**

24-UURSERVICE, MAANDAG T/M ZATERDAG  
INPAKKEN EN UITPAKKEN  
VERWARMDE OPSLAG

0596 630420  
OF 06 5555 0647  
INFO@VERHUISBEDRIJFOMA.NL  
WWW.VERHUISBEDRIJFOMA.NL

LAAT HET MEENEMEN IN  
UW SCHADERAPPORT,  
NORMAAL WORDT DIT  
VERGOED!

**KUNSTSTOFBOUW GIETEN**  
MAATWERK IN KOZIJNEN  
GEVELBEKLEDING & DAKKAPPELEN



- ✓ Kunststof kozijnen
- ✓ Dakkappen en dakramen
- ✓ Gevelbekleding
- ✓ Garagedeuren
- ✓ Kozijnrenovatie en restyle





www.kunststofbouw-gieten.nl

Rondkamp 9K | 9461 VE | Gieten | 0592 - 749 312  
info@kunststofbouwgieten.nl

**HOTEL SPOORZICHT & SPA**  
hotel • spa • restaurant

Groningse gastvrijheid & sfeervol genieten



KWALITEIT EN  
PERSOONLIJKE  
TOUCH  
7 DAGEN  
PER WEEK!

- 63 premium hotelkamers
- Meerdere zalen voor events
- Heerlijk ruim terras
- Culinair genieten
- Verrassend luxe SPA
- 7 luxe long stay appartementen




www.hotelspoorzichtspa.nl  
Molenweg 11  
9919 AE Loppersum  
0596 571 592  
info@hotelspoorzichtspa.nl



## Aan Tafel

Door Kiet Winter

**Er is een plek in ons leven die ons altijd blijft, een plek vol herinneringen die ons vormt tot wie we zijn. Voor mij is dat de sobere eettafel in mijn ouderlijk huis, een huis vol scheuren. Terwijl ik hier zit en de tafel zie gloeien in het warme avondlicht, komen de herinneringen weer naar boven, alsof het gisteren was.**

Mijn jeugd valt uiteen in twee delen: voor en na 16 augustus 2012. Op die dag om half elf 's avonds, wat uitzonderlijk laat was voor mijn leeftijd, zat ik met mijn ouders op de bank. Plotseling begon onze massief eikenhouten tafel, waaraan ik nu deze column schrijf, te trillen alsof hij tot leven kwam.

De scheuren in ons huis leken daarna overal vandaan te komen. Ze kropen over de muren, kronkelend als ongewenste indringers baanden ze zich een weg door de het pleisterwerk. Elke nieuwe scheur was als een schreeuw, een pijnlijke herinnering aan onze kwetsbaarheid. Ik probeerde ze te camoufleren met tekeningen die ik maakte, maar hun aanwezigheid bleef voelbaar, altijd dreigend op de achtergrond.

Aan deze kant van de tafel, waar ik nu zit, hebben mijn ouders jarenlang geprocedeerd tegen de NAM, totdat ik ongeveer een jaar geleden het procederen van hen heb overgenomen. Het jarenlange gevecht heeft zijn tol geëist. Het is hartverscheurend om te zien hoe mijn ouders, ooit zo strijdlustig, nu gebukt gaan onder de last van een gevecht dat hun leven heeft overgenomen.

*'De scheuren in de muren zijn de stille getuigen van een strijd die we niet kozen. Ze begonnen als kleine barstjes, bijna onmerkbaar, maar groeiden al snel uit tot diepe kloven.'*

Recht tegenover me aan deze tafel hebben talloze afgevaardigden van de NAM gezeten. Hier werd onze eerste vaststellingsovereenkomst gepresenteerd: 90 euro. Een schamele troost voor een gebroken huis en een geknakt vertrouwen. Uiteindelijk, in 2017, werd ook aan deze tafel de definitieve vaststellingsovereenkomst [een contract waarin partijen een bindende afspraak maken om een geschil te beëindigen] - ik noem het liever een dwangcontract - aangeboden, die mijn ouders uiteindelijk hebben ondertekend, gebroken door het jarenlange gevecht.

Het feit dat ik hier ben gaan zitten, aan deze tafel, tussen al deze scheuren, bewijst mijn voorliefde voor dit huis. Het liefst zou ik willen dat dit huis nooit gesloopt wordt. Het is zo veel meer dan alleen stenen en muren; het is de plek die me heeft gevormd tot wie ik ben.

Het huis staat er nog steeds, een stille getuige van de impact van de gaswinning. Elke nieuwe scheur herinnert me eraan dat onze strijd nog niet voorbij is. Aan deze tafel begint en eindigt mijn verhaal, maar de strijd gaat door. Voor mezelf, voor mijn ouders en voor alle Groningers.

*Kiet Winter (21) groeide op in het aardbevingsgebied. Hij studeert Liberal Arts and Sciences aan de Rijksuniversiteit Groningen en is voorzitter van het Noordelijk Jongerenberaad.*



## Ruimte voor verlies en rouw

Tekst Merel Jonkheid en Josie Borger

**Marieke Bootsma houdt zich bezig met rouw- en verliesbegeleiding bij kinderen en jongeren in het bevingsgebied. Ze heeft een eigen praktijk in Bedum dat ze in de toekomst hoopt uit te breiden tot expertisecentrum. Volgens haar echt nodig, zeker in het bevingsgebied.**

Marieke is ooit begonnen als verpleegkundige op de verloskonde. Daar kwam het af en toe voor dat ouders helaas afscheid van hun pasgeboren kindje moesten nemen. Ze wilde iets betekenen voor die groep en kwam uit bij rouwverwerking. Later deed ze de Pabo en kreeg een baan in het onderwijs. Ze stond 12 jaar voor de klas. Ook daar was sprake van rouw en verlies, bij een sterfgeval, de dood van een huisdier, maar ook bij kinderen van gescheiden ouders en bij ingrijpende verhuizingen.

Marieke is zelf ervaringsdeskundige in het gasdossier en weet hoe het voelt om hier te wonen. Ook heeft ze zich in de politiek beziggehouden met dit dossier. Daar merkte ze dat politici vaak maatregelen aankondigden die dan vervolgens niet waargemaakt werden, met alle gevolgen van dien.

Marieke: "In het gaswinningsgebied is sprake van een stapeling van problemen. Iedereen, ongeacht je achtergrond, krijgt vroeg of laat te maken met tegenslag. Dingen of mensen verliezen waar je van houdt, leidt tot rouw. Daarbovenop worden in het bevingsgebied ouders opgeslokt door ingewikkelde procedures en bureaucratische rompslomp. Hun kinderen hebben behoefte aan erkenning en aandacht voor hun verlies. Dat lukt soms niet en daarom zou het goed zijn hier structureel aandacht op scholen voor te hebben. Helaas is hier te weinig ruimte en tijd voor. Het onderwerp komt, logischerwijs, soms ook te dichtbij voor leerkrachten die ook met de problematiek te maken hebben."

Het onderwerp bespreekbaar maken is volgens Marieke de eerste stap die we met z'n allen moeten nemen. "Als een kind een ouder verliest, of als ouders gaan scheiden, worden dingen vaak niet benoemd. Dit gebeurt uit liefde om kinderen te beschermen tegen rottige rouwgevoelens. Maar om kinderen echt te helpen, is het goed ze overal bij te betrekken. Ze kunnen zelf heel goed aangeven wat ze wel en niet willen. Kinderen voelen feilloos aan dat er 'iets' is. Wanneer je dan dingen verzwijgt, kunnen ze erg onzeker worden."

De Hanzehogeschool heeft in opdracht van het IMG een rapport gemaakt over kinderen en jongeren in het aardbevingsgebied (Herstel en versterk de Groninger jeugd. Nu!) Een soortgelijk rapport was al eerder verschenen. Marieke noemt dat de conclusies grotendeels overeenkomen. "Het lijkt een herhaling van zetten, al is het tweede rapport praktischer geformuleerd. Het geeft ideeën voor de sociale agenda, maar daar is te weinig tempo. De voortgang is moeizaam. Er wordt te weinig gedaan. Als je dingen doet kun je zaken echt veranderen."

Ook voor de professionals die met kinderen werken is een belangrijke rol weggelegd. Marieke: "Je moet al beginnen op de Pabo. Studenten zouden we kunnen worden begeleid in hun eigen verlies, en leren over rouw. Over dat het geen ziekte, maar een gezonde reactie op verlies is. Nu wordt in het derde jaar een workshop van 1,5 uur gegeven over het thema "rouw en verlies". Een goed begin, maar die 1,5 uur is te summier. Het is zo'n belangrijk onderwerp! Dit bespreekbaar maken zorgt uiteindelijk voor veiligheid binnen de groep en in het onderwijs. En veiligheid is volgens de bekende Piramide van Maslow een basisbehoefte om je te kunnen ontwikkelen."

Verandering begint volgens Marieke door gewoon te doen. "Sommige mensen hebben nu al hulp nodig en kunnen geen jaar wachten, bereik hen zo snel mogelijk. En organiseer iets in alle dorpen, bijvoorbeeld een muziekfestival of een andere culturele activiteit. Zo betrek je jongeren."

Marieke wil samen met TRAXX, een groep die educatieve theaterstukken speelt op scholen met maatschappelijke thema's, een toneelstuk maken over dit onderwerp, om op scholen te spelen. "Ik zoek jongeren die me willen helpen. Ik wil graag hun verhalen verzamelen. Ze mogen zich aanmelden met een mailtje naar [info@mariekemood.nl](mailto:info@mariekemood.nl)."

Benieuwd naar meer?  
Luister dan de bijbehorende podcast via  
[www.groninger-bodem-beweging.nl](http://www.groninger-bodem-beweging.nl)

# Mijn twintiger jaren heb ik besteed aan de strijd voor een veilig huis!

Tekst Natasja Loeffen

**Opgroeien in het bevingsgebied raakt ook jongeren. Helemaal als je je verantwoordelijk gaat voelen voor een veilig thuis. Aan het woord is Gerjanne Tillema (32), steunpuntmedewerker bij Stut en Steun en ervaringsdeskundige.**

## Wat is jouw ervaring als jongere met de bevingsproblematiek?

“Ik ben opgegroeid in de omgeving van Loppersum in de provincie Groningen, waar ik woonde samen met mijn ouders. De eerste schades aan ons huis werden in 2015 hersteld in natura door het CVW. Rond 2018 raakte ik betrokken bij de bevingsproblematiek van ons huis. Ik was toen 26 jaar en studeerde Voeding en Diëtetiek. Na het cosmetische herstel kwamen de schades net zo hard terug, sommige zelfs in extremere vorm. Ook ontstonden nieuwe schades. De bevingsschade werd slechts gedeeltelijk erkend. Hier waren we het niet mee eens; we woonden nota bene midden in het bevingsgebied. We kozen voor een contra-expert en die gaf aan dat de schades herzien moesten worden. Er kwam opnieuw een opname door TCMG.”

## Hoe heb je het schadetraject ervaren?

“Het voelde onveilig en het was frustrerend dat de schadeafwikkeling zo lang moest duren terwijl de schadeomvang in korte tijd vele malen groter was geworden. Het heeft circa 3 jaar geduurd voordat er een nieuw rapport verscheen na de arbiter hoorzitting. We hadden inmiddels een hele stapel met dossiers liggen en mijn ouders begonnen het overzicht te verliezen. Ik nam toen het initiatief om regelmatig contact op te nemen met TCMG en daarna IMG, maar dat zorgde er niet voor dat het proces sneller verliep.

Ook wisten we in die tijd al dat ons huis beoordeeld was als ‘hoog risico’ in het kader van veiligheid en dat de woning versterkt moest worden. Het huis kreeg al eerder een 3D-scan, wat inhield dat er twee dagen lang meer dan tien mensen ons huis inspecteerden. Het was een rare gewaarwording dat zoveel mensen in je persoonlijke omgeving komen. Hetzelfde hadden we al meerdere keren meegemaakt tijdens schade-inspecties. Het kost veel tijd en dan heb je nog geen zekerheid over wat er daarna gaat gebeuren.”

## Wanneer besloot je in actie te komen?

“Mijn moeder werkte fulltime en volgde de

ontwikkelingen daardoor niet zo goed. Mijn vader begon zich steeds onrustiger te voelen omdat hij maar niks hoorde van IMG of NCG. Ik merkte dat mijn ouders vastliepen. De bevingen bleven komen, er waren knallen in huis, de schades namen toe. Er móést iets gebeuren dus probeerde ik de zaak in beweging te krijgen. Ik stopte er veel energie in, nam contact op met allerlei instanties, maar het was trekken aan een dood paard. Via de gemeente kwam ik terecht bij onafhankelijk steunpunt bij mijnbouwschade Stut en Steun. Steunpuntmedewerker Jocé van der Zee heeft ons heel erg geholpen om weer regie over de problematiek te krijgen en ook Henk Smid is gaandeweg betrokken geraakt om de zaken te helpen oplossen. Het is heel fijn dat ik er dankzij Stut en Steun niet langer alleen voor hoefde te staan.”

## Hoe onveilig voelde je je in jullie huis?

“Op een bepaald moment brak de zijmuur van de schuur doormidden. Wat begon als een kleine scheur ontwikkelde zich tot een enorme scheur van negen meter lang (deze scheur is gedeeltelijk zichtbaar op de foto). Veilig voelde het allang niet meer in huis. Na lang wachten kwam eindelijk het versterkingsrapport, maar dat kon zo de prullenbak in. Het rapport was opgesteld vanuit een bureaustudie en kwam niet overeen met de werkelijkheid. Er moest een nieuw versterkingsadvies komen. We hebben hierdoor voor niks langer dan twee jaar gewacht en we hadden nog steeds geen zicht op een veilig huis.”

## Wanneer kwam er een doorbraak in de situatie?

“Door de jaren heen zijn er meer dan 50 mensen van diverse instanties bij ons over de vloer geweest. Iedereen vond de situatie problematisch, maar niemand deed wat. Het voelde alsof iedereen de handen er vanaf wilde houden omdat het project te groot en te ingewikkeld was. In 2021 werd onze situatie door NCG neergelegd bij het interventieteam. Ik woonde inmiddels op kamers en het was fijn om me even af te kunnen sluiten van het bevingsdossier. Mijn studie was inmiddels afgerond, maar het aardbevingsdossier ging



meer van me vragen waardoor ik besloot een gemakkelijke baan te nemen bij ANWB.

Het laatste bezwaar wat ik heb gemaakt namens mijn ouders is me goed bijgebleven. Kort nadat ik weer bij mijn ouders ging wonen, werd ons huis onveilig verklaard en moesten we acuut de woning verlaten; een donkere periode. We gingen in bezwaar tegen het schaderapport dat vol fouten zat en waarin onze schades niet erkend werden. Mijn ouders en ik hebben drie hoorzittingen gehad. Pas na de derde zitting werden de meer dan 100 schades erkend. We hebben toen ook heel duidelijk gemaakt dat we geen geld willen, maar dat we graag zien dat de schade goed wordt hersteld.”

## Wat voor invloed heeft deze problematiek op jouw leven gehad?

“Ik heb ontzettend veel tijd en energie gestoken in het vechten voor gerechtigheid voor mijn ouders, zodat ze een veilig huis zouden krijgen. Dat deed ik met liefde, maar die levensperiode krijg ik niet meer terug. Ook thuis konden we het over niks anders hebben. Het had invloed op onze familieband. Over ongeveer een half jaar worden de werkzaamheden afgerond. Dat zal een hoop rust geven voor ons allemaal.”

## Wat mis je nu je niet thuis kunt zijn?

“Ik mis de sfeer en harmonie, het voelt nu soms onwennig om op deze plek te zijn. Voorheen kon ik genieten van de dieren en de tuin, het gevoel van een vertrouwde plek en de dagelijkse bezigheden in en om het huis met mijn ouders helemaal in hun element. Dat mis ik. Ik hoop dat dit weer zal terugkeren als alles voorbij is.”

## Wat heeft het bevingsgebied volgens jou nodig?

“Bewoners moeten hun verhaal kunnen doen en ze moeten serieus genomen worden. Instanties moeten de bewoners betrekken in de plannen en veranderingen. De bewoner is immers een belangrijk onderdeel van het team om het bouwen aan een veilig huis te kunnen laten slagen. Verder moeten bewoners ontzorgd worden, want momenteel moeten ze alles zelf uitzoeken en regelen.

## Had je liever buiten het bevingsgebied willen opgroeien?

“Ik heb veel geleerd van het traject rond mijn ouderlijk huis en er iets positiefs uitgehaald: mijn ouders krijgen een veilig huis. Ook heb ik er mijn baan bij Stut en Steun aan over-

gehouden. Ik kan slecht tegen onrechtvaardigheid en de manier waarop instanties met bewoners omgaan. Met mijn werk kan ik het verschil maken en dat vind ik heel fijn.”

## Wat wil je meegeven aan jongeren die opgroeien met aardbevingsproblematiek?

“Onthoud goed dat je er niet alleen voor staat. Praat erover en zoek hulp als je dit nodig hebt. Het is niet raar dat je emoties voelt, maak dit kenbaar bij iemand waarbij je vertrouwd voelt. Je hoeft het niet alleen te doen.”

Stut en Steun is hét onafhankelijke en deskundige steunpunt voor bewoners en ondernemers die financiële en emotionele schade ondervinden door de gevolgen van de gaswinning in de provincie Groningen en de gasopslagen Norg en Grijskerk.

Molenweg 58a, 9919 AJ Loppersum  
050 – 211 20 44

welkom@stutensteun.nl  
www.stutensteun.nl

### Inlooppreekuren op locatie:

Maandag van 13:30-16:30 uur  
Kantoor Stut en Steun,  
Molenweg 58a te Loppersum

Dinsdag van 09:30-12:30 uur  
MFC de Wierde,  
Burmannastraat 1 te Grijskerk

Woensdag van 09:30-12:30 uur  
De Fakkelt,  
Oosterstationsstraat 14 te Uithuizen

Woensdag van 18:30-21:00 uur  
't Mainschoar, Hoofdweg 81A te Kolham

Donderdag van 13:30-16:30 uur  
Dorpshuis De Tille,  
Hoofdweg 128 te Westerlee

STUT  
EN  
STEUN  
Grip op mijnbouwschade

De grote scheur in de schuur van het ouderlijk huis van Gerjanne



ADVERTORIAL (TEKST VAN DE ADVERTEERDER)

ADVERTORIAL (TEKST VAN DE ADVERTEERDER)

foto: Peter Russchen

## Vergnes Expertise – Begeleiding en advies tijdens het versterkingstraject en bij schade steeds belangrijker

**Naast het uitvoeren van contra-expertises met betrekking tot mijnbouwschades, kunt u ook bij ons terecht voor begeleiding en advies tijdens het versterkingstraject van uw woning.**

### Versterkingstraject Nationaal Coördinator Groningen (NCG).

Het versterkingstraject is in de meeste gevallen een omvangrijk traject. Het traject begint met een opname waarna u een versterkingsadvies ontvangt. Het gehele traject kan bij u veel vragen en stress opleveren, aangezien er veel op u af komt en u verschillende keuzes dient te maken. Ook komen veel technische aspecten aan de orde.

Wordt u woning versterkt of vindt er sloop en nieuwbouw plaats, dan kunt u op kosten van NCG een onafhankelijke bouwadviseur inschakelen. U kunt hiervoor Vergnes Expertise inschakelen.

### Wat doen wij als onafhankelijk bouwadviseur:

- Ondersteuning bieden bij gesprekken met de NCG, aannemer en/of andere organisaties zoals gemeente.

- Helpen vanaf de beoordeling van uw woning tot aan de oplevering.
- Het versterkingsadvies beoordelen.
- Helpen bij het maken van keuzen tijdens de ontwerpfasen en uitvoeringsfasen.
- Een herbouwbegroting maken indien noodzakelijk bij eventuele sloop/nieuwbouw.
- Advisering met betrekking tot verduurzaming
- Bouwbegeleiding tijdens de uitvoering.

### Kosten:

De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke bouwadviseur worden vergoed door de NCG. Indien u ons wilt inschakelen als adviseur kunnen wij u helpen met de aanmelding bij NCG.

### Vergnes Expertise helpt u graag

Naast het feit dat we echt onafhankelijk zijn, is het voor veel mensen een geruststellende gedachte dat we veel ervaring hebben met bouwbegeleiding, advies en mijnbouwschade. We weten hoe het werkt.

### Meer weten?

Neem gerust contact met ons op, dan bespreken we de mogelijkheden. U kunt ons bereiken via 0594-767004 of via [info@vergues-expertise.nl](mailto:info@vergues-expertise.nl)



## De aardbevingscoaches staan voor je klaar!

**Aardbevingen veroorzaken niet alleen schade aan gebouwen. Mensen kunnen veel last (sociaal emotionele schade) hebben van alles wat er gebeurt. Ben je getroffen door aardbevingsproblematiek? Mathijs van der Molen, Coralie Schanssema, Kimberley van Oossanen en Myléne Piek zijn aardbevingscoaches bij Mensenwerk Hogeland. Zij kunnen helpen!**

### Wat doen aardbevingscoaches

Myléne: 'Wij lossen het probleem niet op, helaas hebben wij geen grote zak met geld beschikbaar. Maar we bieden wel een luisterend oor of staan gedupeerden bij in contacten met de verschillende instanties die over bevingsschade gaan. Wat we soms horen is dat mensen slecht slapen en veel piekeren over de gevolgen van de schade. Samen gaan we dan op zoek naar hoe men wel weer kan slapen en beter in zijn of haar vel komt te zitten. We schakelen indien nodig andere instanties in, zoals de huisarts of een psycholoog. De mensen staan centraal. Bij ons word je wél gehoord'.

De komende jaren vindt in de dorpen Kantens, Zandweer, Uithuizen en Uithuizermeeden versterkingsoperaties plaats. Woningen worden versterkt of gesloopt en opnieuw gebouwd. Coralie: "Dat is een spannende en onzekere tijd voor de inwoners. Als je tijdelijk ergens anders moet wonen komen daar allerlei aspecten bij kijken. Dat betekent dat je "thuis" plek je wordt ontnomen. Je omgeving verandert. Bij terugkomst is

dan wel alles duurzaam en nieuw, maar ook anders. Er moet verhuisd worden, heen en terug. Er wordt ineens veel van inwoners gevraagd. En wat als je daar bijvoorbeeld alleen voor staat? Wij staan in deze tijd voor ze klaar!"

### Wat doen we in Uithuizen?

De versterkingsopgave in Uithuizen wordt steeds zichtbaarder door de sloop/bouw werkzaamheden in de daarvoor aangewezen straten en wijken. Kimberley: "Wij maken rondes door het dorp om zoveel mogelijk zichtbaar te zijn voor de inwoners. Wij zijn regelmatig aanwezig in het dorp zodat inwoners ons weten te vinden als ze vragen hebben of graag even hun verhaal willen doen. Wij zijn te herkennen aan kleding met het logo van Mensenwerk Hogeland. Je kunt ons altijd aanspreken!"

### Contact

Wil je contact met de aardbevingscoaches? Aarzel dan niet, ze staan voor je klaar! Je kunt ze bereiken via mail of telefoon: (0595) 745 090

[info@mensenwerkhogeland.nl](mailto:info@mensenwerkhogeland.nl)

Kijk ook eens op [www.mensenwerkhogeland.nl/meer/aardbevingscoach/](http://www.mensenwerkhogeland.nl/meer/aardbevingscoach/)



## Mijnbouwschade?

## Laat u bijstaan!

ADVERTORIAL (TEKST VAN DE ADVERTEERDER)

## Buurtbijeenkomsten Eerste Hulp Ben Jij - Verhalen van Voorbereidheid

**In noodsituaties zoals stroomuitval, overstromingen of aardbevingen kan het even duren voordat hulpdiensten arriveren. In deze cruciale momenten ben je aangewezen op jezelf, omstanders of buurtgenoten. Veiligheidsregio Groningen organiseert buurt- en dorpsbijeenkomsten om met inwoners in gesprek te gaan over risicobeleving en zelf-en samenredzaamheid. Dit is onderdeel van de campagne risicocommunicatie 'Eerste Hulp Ben Jij'. Basis van de bijeenkomsten is de website [www.ehbj.nl](http://www.ehbj.nl). Hierop zijn allerlei praktische tools te vinden om jezelf, je gezin en je dorp/wijk voor te bereiden op incidenten. Ook het volgen van een EHBO-training behoort tot de mogelijkheden.**

### Ervaringen van deelnemers

Samen met Dorpsbelangen Borgsweer verzorgden Veiligheidsregio Groningen, Brandweer Groningen, gemeente Eemshaven en Chemie Park Delfzijl een buurtbijeenkomst. Na een presentatie door de Veiligheidsregio over risico's en door de Brandweer over het belang van rookmelders, gingen de bewoners zelf met elkaar in gesprek. De deelnemers, van jong tot oud, praatten in groepjes over de risico's die ze thuis en in hun omgeving zien. Daarvan maakten ze een top drie. 'Aardbevingen, overstroming en Chemie Park' werden het vaakst genoemd. Ook de behoefte aan het in kaart brengen van wat er in het dorp aan kennis en vaardigheden is, kwam duidelijk naar voren.



Meld je aan voor een EHBj-bijeenkomst via [eerstehulpbenjij.nl](http://eerstehulpbenjij.nl)

# EHBj

Hebben we een AED en waar, wie is EHBO- of BHV-getraind, wat voor afspraken kunnen we met elkaar maken. Het EHBj-buurtplan kan hierbij helpen.

### Wat doen we in een buurtbijeenkomst?

Tijdens een EHBj-buurtbijeenkomst bespreken we:

- Risico's die Veiligheidsregio Groningen ziet.
- Risico's die inwoners zelf ervaren.
- Hoe je risico's kunt voorkomen en wat je moet doen als het je overkomt.
- Praktische tips en adviezen.

### Vraag een EHBj-buurtbijeenkomst aan

Wil je ook voorbereid zijn op noodsituaties en een verschil maken in jouw buurt? Meld je aan via [eerstehulpbenjij.nl](http://eerstehulpbenjij.nl) en ga samen met buurtgenoten aan de slag met het EHBj-buurtplan!



## Geestelijke verzorging in het aardbevingsgebied Groningen

### Wat is jouw verhaal?

## De gevolgen van de gaswinning veroorzaken scheuren in huizen én in mensenlevens.

Deze scheuren raken je in je gevoel van veiligheid, zekerheid en in het vertrouwen dat je hebt in jezelf, andere mensen, of de wereld. Dit kan grote gevolgen hebben voor jouw levenslust en veerkracht en de manier waarop je het leven ervaart.

Iedereen's verhaal is uniek en ieder heeft een eigen zoektocht. Onze geestelijk verzorgers bieden ruimte voor jouw verhaal met aandacht voor wat voor jou van waarde is.

Geestelijke verzorging in het aardbevingsgebied (GVA) Groningen is er voor alle getroffen en van de bevingproblematiek, met:

- Gesprekken, thuis, op een plek naar keuze, of aan de telefoon
- Begeleiding tijdens crisissituaties en ingrijpende gebeurtenissen
- Aanwezigheid bij dorps- en bewonersbijeenkomsten
- Training en begeleiding van vrijwilligers en professionals

We komen graag met je in contact via:



[www.gvagroningen.nl](http://www.gvagroningen.nl)  
[info@gvagroningen.nl](mailto:info@gvagroningen.nl)  
 050 211 54 74



## Mijnbouwschade?

## Laat u bijstaan!

### Wat kunnen we voor u betekenen?

- Een contra-expertiserapport opstellen
- Opstellen zienswijze / bezwaarschrift IMG
- Begeleiding tijdens schade-opname IMG
- Deskundige beoordeling van herstellwijze
- Advies en begeleiding bij bouwkundig versterken
- Een nulmeting uitvoeren

### Kenmerken Vergnes Expertise

- Wij komen op voor uw belangen
- Vakkundige schadeopname
- Onafhankelijk
- Objectieve bouwkundige ingenieurs
- Ruime ervaring met mijnbouwschades (o.a. gaswinningschade)

Wij zijn het regionale expertisebureau dat opkomt voor de belangen van iedereen die getroffen is door mijnbouwschade. Vergnes Expertise heeft jarenlange ervaring in de schade-expertisebranche. Onze insteek is dat de schade volledig en duurzaam wordt hersteld op kosten van de veroorzaker.

**0594-767004**

info@vergues-expertise.nl  
www.vergues-expertise.nl

Aangesloten bij  
de kamer van **NIVRE**

U kunt altijd vrijblijvend contact opnemen